

SKD

STICHTING KATHOLIEK ONDERWIJS DRIMMELEN

JAARSTUKKEN 2019

Alleen voor identificatiedoeleinden
DRY Accountants & Adviseurs
Datum: 25-06-2020

INHOUDSOPGAVE

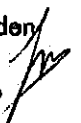
Bestuursverslag	1
Jaarrekening	37
A Balans	38
B Staat van baten en lasten	39
C Kasstroomoverzicht	40
D Grondslagen	41
E Toelichting op de balans en staat van baten en lasten	47
F Overzicht verbonden partijen	54
G Model G: verantwoording subsidies	55
H WNT Overzicht	56
I Bestemming van het resultaat	57
J Gebeurtenissen na balansdatum	57
K Ondertekening van de jaarrekening	57
Overige gegevens	58
Controleverklaring van de onafhankelijke accountant	59
Gegevens over de rechtspersoon	63

Jaarverslag SKOD

2019

Alleen voor identificatiedoeleinden
DRY Accountants & Adviseurs
Datum: 25-06-2020

Alleen voor identificatiedoeleinden
DRV Accountants & Adviseurs
Datum: 28-06-2020

Inhoudsopgave	Pagina
Hoofdstuk 1 SKOD	
1.1 De organisatie	4
1.2 De scholen	4
1.3 De missie/ visie	4
1.4 De bestuursfilosofie	6
1.5 Bestuur en directie	6
1.6 Organogram	7
Hoofdstuk 2 De Raad van Toezicht	
2.1 Maatschappelijke ontwikkelingen	8
2.2 Visie op toezicht	8
2.3 Rechtmatigheid en doelmatigheid van de financiële middelen	8
2.4 Goedgekeurde documenten door de RvT in 2019	9
2.5 Samenstelling van de RvT	9
2.6 Bezoldiging 2019	10
Hoofdstuk 3 Beleid en ontwikkeling	
3.1 Jaarplan	11
3.2 Realisatie jaarplan	11
3.3 Overige ontwikkelingen	12
3.4 Totstandkoming strategisch beleidsplan 2020 - 2025	13
Hoofdstuk 4 Onderwijs	
4.1 Leerlingen in kaart	14
4.2 Opbrengsten sociale veiligheid en tevredenheid van leerlingen	15
4.3 Opbrengsten leerresultaten	16
4.4 Opbrengsten passend onderwijs	16
Hoofdstuk 5 Personeel	
5.1 Kenmerken personeel	18
5.2 Opleiding en ontwikkeling	18
5.3 Begeleiding en coaching startende leerkracht	19
5.4 Functiehuis	19
5.5 Uitkeringen na ontslag	19
Hoofdstuk 6 Verantwoording	
6 Verantwoording	20
Hoofdstuk 7 Jaarrekening 2019	
7.1 Financiën	21
7.2 Toelichting op resultaat 2019	22
7.3 Balans 2019	25
7.4 Toelichting op balans 2019	25
7.5 Kengetallen per balansdatum	27
7.6 Treasuryverslag	28
7.7 Kasstromen en financieringsbehoefte	28
7.8 Risicobeheersing en controlesystemen	28
7.9 Risico inventarisatie	29
7.10 Allocatie van middelen naar schoolniveau	31
7.11 Onderwijsachterstanden (OAB)	31
7.12 Werkdrukakkoord	31
7.13 Prestatiebox	32
7.14 Continuïteitsparagraaf	33
7.15 Impact Coronacrisis 2020	36

Alleen voor identificatiedoeleinden
 DRV Accountants & Adviseurs

Datum: 25-06-2020 3

1. SKOD

1.1 De organisatie

De Stichting Katholiek Onderwijs Drimmelen is op 1 augustus 1997 ontstaan uit een fusie tussen de schoolbesturen van het katholieke onderwijs uit Terheijden, Wagenberg en Made. De stichting kent vanaf dat moment 6 scholen; drie scholen in Made, twee scholen in Terheijden en een school in Wagenberg. En allen gelegen in de gemeente Drimmelen. De regio waarin de gemeente ligt is een krimpregio. Dit houdt in dat het leerlingenaantal in de afgelopen jaren is teruggelopen en waarschijnlijk nog iets verder zal dalen. Op 1 oktober 2019 telde de stichting in totaal 1473 leerlingen en waren er 148 medewerkers (gemiddeld 101 Fte) in dienst.

1.2 De scholen:

In de kern Made:
Bs Den Duin 07NK
Fazantenlaan 42,
4921 VC Made
Tel: 0162 670135
www.denduin.nl

In de kern Wagenberg:
Bs De Elsenhof 03VX
Van den Elsenplein 17,
4845 EB Wagenberg.
Tel: 076 5938130
www.elsenhof.nl

Bs de Lage Weide 08WR
Julianastraat 1,
4921 KM Made
Tel: 0162 683466
www.delageweide.nl

In de kern Terheijden:
Bs De Zeggewijzer 08LH
Blezelaar 59,
4844 RD Terheijden
Tel: 076 5938135
www.zeggewijzer.nl

Bs De Stuijfhoeck 04UF
Norbartstraat 55,
4921 EB Made
Tel: 0162 670145
www.stuijfhoeck.nl

Bs Zonzeel 06IE
Polderstraat 110,
4844 BK Terheijden.
Tel: 076 5938126
www.zonzeel.nl

1.3 De Missie / Visie

Onze missie:

SKOD is een organisatie voor katholiek primair onderwijs. Onze scholen stimuleren elke leerling het beste uit zichzelf te halen. We geven leerlingen de ruimte hun talenten te ontdekken en te versterken. Zo kan elke leerling zich ontwikkelen tot een zelfbewuste, initiatiefrijke en verantwoordelijke wereldburger.

Onze visie:

SKOD wil de missie vorm en inhoud geven langs de volgende lijnen:

Kind centraal:

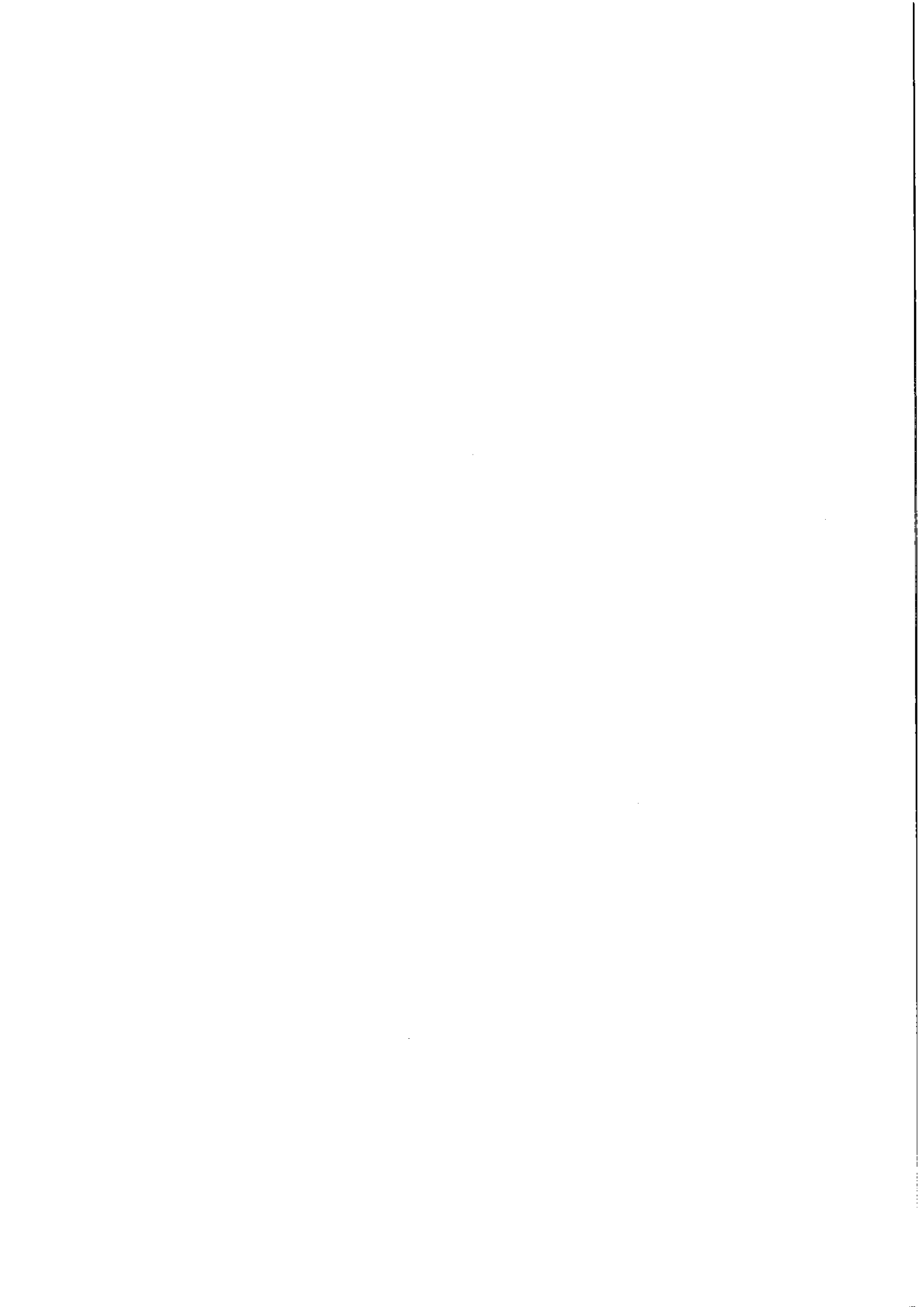
SKOD wil de leerlingen opleiden tot zelfbewuste en verantwoordelijke wereldburgers. We dagen ze uit zich te ontwikkelen naar hun eigen mogelijkheden. Maximale ontwikkeling staat centraal. Bij al onze keuzes stellen we onszelf de vraag: wat heeft de leerling eraan?

Goed gekwalificeerde medewerkers:

SKOD is een lerende organisatie: Medewerkers leren van elkaar en stimuleren elkaar. Ze zijn eigenaar van hun eigen leerproces. Mobiliteit tussen de scholen biedt een kans om van elkaar te leren. Vanuit verbinding ondersteunen en inspireren medewerkers elkaar bijv. door het organiseren van feedback en feedforward.

DRV Accountants & Adviseurs

Datum: 25-06-2020

Eenheid in verscheidenheid:

Voor de ouders is SKOD vooral van betekenis via de scholen. Elke school heeft de ruimte een eigen onderscheidend profiel te (blijven) ontwikkelen. Passend bij de eigen populatie, kern/ gemeente of wijk. Daardoor bieden we een gevarieerd onderwijsaanbod. SKOD ontwikkelt gemeenschappelijke kaders waarmee elke school werkt en waaraan ze hun eigen specifieke invulling geven.

Partnerschap:

De scholen van SKOD staan midden in de samenleving. Wij zien ouders, leerlingen en maatschappelijke organisaties nadrukkelijk als partners voor de ontwikkeling van kinderen. Ouders en andere partners voelen zich betrokken en wij nodigen hen regelmatig uit hun inbreng te leveren en mee te denken: onderwijs maak je samen!

Innovatie met ICT:

We bereiden onze kinderen voor op een toekomst die we niet kennen. In de 21 eeuw is de inzet van ICT bij het leren belangrijk, niet als doel op zich maar als middel om kwalitatief goed onderwijs aan te bieden en nieuwe vaardigheden aan te leren. Leerkrachten maken gebruik van moderne ICT-middelen en zijn ook in staat ICT in zijn samenhang toe te passen op het vlak van leerinhoud, pedagogiek en didactiek.

Efficiënte bedrijfsvoering:

Door een goede en efficiënte bedrijfsvoering kunnen onze medewerkers zich vooral richten op het primaire proces: goed onderwijs geven. Op het gebied van huisvesting, personeel en organisatie, administratie en ICT willen we maximale kwaliteit leveren tegen zo laag mogelijke kosten. De bedrijfsvoering verloopt soepel en efficiënt, met oog voor de menselijke maat.

De kernwaarden:

(Vol) Vertrouwen:

Vertrouwen begint bij vertrouwen geven en betrouwbaar zijn. Een basisvoorwaarde om relaties op te bouwen met leerlingen, ouders en medewerkers.

Elke school krijgt de ruimte om de eigen identiteit vorm te geven. We hebben vertrouwen in onze ouders en in hun oprechte wens en inzet het beste te doen voor hun kinderen. We hebben vertrouwen in het vakmanschap, de integriteit en de ontwikkeling van onze medewerkers. En de ons toevertrouwde leerlingen? Wij geloven in hun ontwikkeling, talenten en mogelijkheden. Onze leidinggevenden zijn binnen kaders integraal verantwoordelijk voor hun eigen school. Er is een grote mate van professionele autonomie en beleidsruimte. De verantwoordelijkheden liggen zo laag mogelijk in de organisatie.

Verantwoordelijk:

Wij zijn ons goed bewust van onze maatschappelijke taak. Die brengt verantwoordelijkheid met zich mee. Wij staan voor wat we doen in ons dagelijkse werk, de school en de samenleving. We willen onze taak goed uitvoeren en trots uitstralen.

De vragen van leerlingen en ouders veranderen voortdurend. Wij treden deze vragen open tegemoet; hebben een goed gevoel voor veranderende eisen en verlangens. Men mag ons aanspreken op de keuzes die wij maken.

Bij verantwoordelijkheid hoort ook dat wij onze medewerkers de vrijheid geven zelfstandig te beslissen, te groeien en initiatieven te nemen. Verantwoordelijkheid geven en nemen vraagt om heldere keuzes en een goede onderbouwing – zowel naar elkaar als naar onze maatschappelijke omgeving.

Verbindend:

Wij zien onze scholen als een verbindende factor in buurten en wijken: onze scholen zijn bereikbaar en toegankelijk. Wij zijn actief in betekenisvolle netwerken in de lokale gemeenschappen. Samen met anderen werken we aan een versterking daarvan.

Vanuit onze traditie verbinden wij ons ook met christelijke waarden. In ons dagelijks handelen laten we ons mede inspireren door kernbegrippen uit de Bijbel, zoals naastenliefde, respect, talent, rentmeesterschap en rechtvaardigheid. Wij proberen op een moderne wijze invulling te geven aan deze begrippen. Onze medewerkers voelen zich ermee verbonden vanuit hun persoonlijke identiteit.

Ondernemend:

Veranderingen in technologie hebben gevolgen voor de inhoud van ons onderwijs. Het leren van nu is plaats- en tijd onafhankelijk: leren gebeurt ook buiten de klas. Het leren in de toekomst ontwikkelt zich meer en meer van een vastgesteld programma naar een vraag gestuurd aanbod.

We willen elk kind passend onderwijs bieden en rekening houden met zijn behoeften. Dat vraagt initiatief, lef en creativiteit. Wij willen ons onderwijs interessant houden, nieuwe initiatieven onderzoeken en ontwikkelen. Zodat we leerlingen uitdagend nieuwe activiteiten te ondernemen. Zo ontwikkelen ze een brede blik en maken ze kennis met gevarieerde onderwerpen. Op ieder gebied: cognitief, motorisch, sociaal-emotioneel en creatief.

Alleen voor identificatiedoeleinden

DRV Accountants & Adviseurs

Datum: 25-06-2020

1.4 De bestuursfilosofie

Onze bestuursfilosofie kenmerkt zich door de principes 'richting geven', 'ruimte bieden' en 'rekenschap afleggen'.

In onze organisatie is de directeur-bestuurder het bevoegd gezag en daarmee ook de eind-verantwoordelijke binnen de stichting.

De schooldirecteuren zijn binnen kaders integraal verantwoordelijk voor de eigen school en zorgen voor een continuïteit en kwaliteit van de school.

De medewerkers handelen vanuit organisatie- en schoolkaders en de eigen professionele autonomie.

Binnen de organisatie willen we de verantwoordelijkheid en de beslissingsbevoegdheid steeds zo laag mogelijk in de organisatie neerleggen. Dit omdat de uitvoerende vaak het beste in staat is om te beoordelen hoe er in een situatie gehandeld moet worden en wat er nodig is om het gewenste resultaat te behalen.

De organisatie werkt met een planning en control cyclus. Deze cyclus is gericht op met name onderwijskwaliteit, personeel en bedrijfsvoering.

1.5 Bestuur en directie

Sinds 2015 werkt SKOD met het 'Raad van Toezicht'-model. De organisatie wordt aangestuurd door het bevoegd gezag, de directeur bestuurder. De scholen worden elk aangestuurd door een directeur.

In 2019 wordt het College van Bestuur gevormd door:

Dhr. Reint Bos; directeur-bestuurder

De directeur bestuurder heeft geen nevenfuncties.

In 2019 wordt de directie van de scholen gevormd door:

Wagenberg - De Eisenhof

Mevr. Hennie van Groezen

Terheijden - Zonzeel

Dhr. Joop v.d. Sanden (tot 1-8-2019)

Mevr. Maalke van Twist (vanaf 1-8-2019)

Terheijden - De Zeggewijzer

Mevr. Colinda Rijpers

Made - De Stuijthoek

Mevr. Nynke Oenema

Made - Den Duin

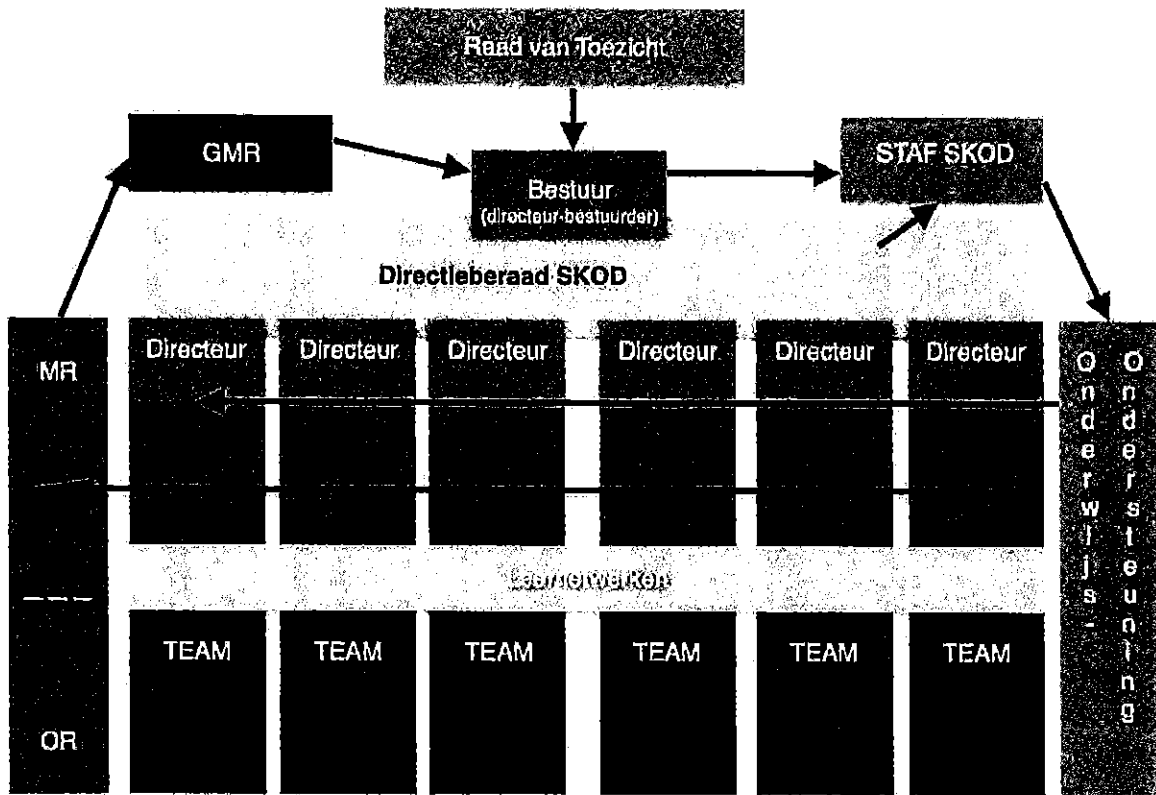
Mevr. Henriëtte Platjouw

Made - De Lage Velde

Mevr. Maalke van Twist (tot 1-8-2019)

Mevr. Lonneke Blindels a.i. (vanaf 1-8-2019)

1.6 Organogram

2 De Raad van Toezicht

Rapportage Toezichthoudend orgaan

2.1 Maatschappelijke ontwikkelingen

De maatschappij verandert snel en daarmee de eisen aan en de verwachtingen van een onderwijsorganisatie ook. De Raad van Toezicht (RvT) volgt deze ontwikkelingen en agendaert deze voor haar eigen overleg. Minimaal één keer per jaar wordt er een onderwerp gekozen, waar samen met het College van Bestuur (CvB) een trenddiscussie over wordt gehouden.

Voor SKOD zijn met name de ontwikkelingen naar de vorming van IKC's en het gebruik van ICT als belangrijk hulpmiddel voor onderwijs belangrijke onderwerpen. Daarnaast speelt ook de vervangingsproblematiek en het dreigende tekort aan leerkrachten, met een toenemende werkdruk tot gevolg, een prominente rol in het overleg. De ontwikkelingen zijn ook beschreven in de jaarplannen van het bestuur en elke vergadering wordt verslag gedaan van de ontwikkelingen en hebben de raad en het bestuur een kritisch constructieve discussie.

2.2 Visie op toezicht

De RvT handelt conform de richtlijnen vanuit de code Goed Bestuur. Een RvT moet weten wat er speelt binnen de scholen, maar hoeft niet altijd te acteren naar aanleiding van die wetenschap. Uiteraard heeft de RvT een aantal wettelijk geregelde bevoegdheden, zoals het goedkeuren van de begroting en het jaarverslag. Ook treedt de RvT op als werkgever van het bestuur en is zij verantwoordelijk voor de inrichting van het bevoegd gezag. Voorts geldt de wettelijk geregelde algemene plicht om toe te zien op de rechtmatige en doelmatige verwerving, bestemming en aanwending van de middelen van de scholen evenals de kwaliteit van het onderwijs. Om te kunnen voldoen aan deze taken heeft de RvT (financiële) informatie nodig. De kracht van de RvT is dat zij vanuit betrokkenheid bij de scholen van SKOD opereert. De RvT acht dan ook van belang dat zij zicht heeft op de strategische visie en de beleidsmatige keuzes van het CvB. Niet om dit beleid formeel goed dan wel af te keuren of om het CvB daarover standaard ter verantwoording te roepen, maar om zicht te houden op de context waarbinnen de besluitvorming van het CvB plaatsvindt. Enkel vanuit wetenschap van de context van beleidsmatige keuzes kan de RvT haar rol als klankbord van het CvB vormgeven. Het invullen van deze rol vergt eveneens een bepaalde informatie-uitwisseling tussen CvB en RvT.

Náást het overleg met het CvB heeft de RvT ook tweemaal per jaar overleg met de GMR van de stichting en bezoekt ze jaarlijks de scholen middels een werkbezoek.

2.3 Rechtmatigheid en doelmatigheid van de financiële middelen

De raad van Toezicht ziet toe op de rechtmatigheid van de verwerving van financiële middelen en de doelmatigheid van financiële middelen. Hiertoe heeft gebruikt de RvT middelen als de kwartaalrapportages, de meerjarenbegroting en het specifieke deel hieruit voor het betreffende jaar en gesprekken tussen de bank (Rabobank), CvB en auditcommissie van de RvT en tot slot middels de Jaarrekening en het gesprek met de door de RvT aangestelde accountant en CvB hierover.

Uit bovenstaande stukken is gebleken dat de verwerving van financiële middelen volledig rechtmatig is gelopen. Middelen zijn afkomstig vanuit het onderwijsbudget van de staat, bijdragen uit samenwerkings-, vervangings- en speciale onderwijsverbanden. Op schoolniveau zijn gelden verworven vanuit ouderbijdragen en inzamelingen van bijv. oud papier, welke conform de registratierichtlijnen zijn vastgelegd. Alles is correct verantwoord middels de rapportages.

Qua doelmatigheid zijn geen afwijkingen vastgesteld. SKOD heeft gekozen te investeren in de toekomst door het aannemen van extra personeel om de toekomstige vergrijzing (pensionering) en natuurlijk verloop op te vangen, evenals een vervangingsbuffer te creëren voor opvang van de continu krappere wordende markt van beschikbare leerkrachten.

Een tweede uitgave van omvang betreft de inzet op ICT middelen. Enerzijds ter verbetering van de ICT omgeving op de scholen onder de stichting. Anderzijds om invulling te kunnen blijven geven aan het hedendaagse onderwijs.

Tot slot is uitvoerig stilgestaan bij de huisvesting en onderhoud hiervan.

Alle bovenstaande bemerkingen hebben bijgedragen aan het negatieve resultaat, maar zijn wel volledig in lijn met de afspraken en komen volledig toe aan het primaire doel van de financiële middelen zijnde het onderwijs en de toekomstbestendigheid van het onderwijs binnen de stichting. Hiermee is sprake van volledige doelmatigheid.

2.4 Goedgekeurde documenten door de RvT in 2019

De RvT is in 2019 7 keer bij elkaar gekomen. Tijdens deze vergaderingen zijn de volgende documenten vastgesteld:

- de (meer)jarenbegroting
- de jaarrekening 2018

Daarnaast heeft de RvT de volgende instrumenten gebruikt voor het uitoefenen van de toezichthoudende taak:

- Marap's (4) per kwartaal
- Managementletter
- Eindopbrengsten basisonderwijs van alle scholen
- Tussenresultaten van het leerproces van alle scholen
- Het bestuursformatieplan

- Vaststelling bezoldiging Bestuurder conform WNT, bezoldigingsklasse C.
Uitbreiding Raad van toezicht met 4 leden. Eén ter vervanging van S. Coumans, die per 1 juni 2019 is uitgetreden en het betreft hier een aanwijfspositie in de RvT vanuit de GMR. Een tweede ter vervanging van K. Beulens die op persoonlijk verzoek per 1 juni 2019 vervroegd is uitgetreden. Met het oog op het uittreden van P. van Schijndel en H. Peters medio 2020 is besloten om in het kader van continuïteit naar de toekomst de raad tijdelijk met 2 extra leden uit te breiden en daarmee een soepele overgang medio 2020 te borgen.

2.5 Samenstelling van de RvT

Leden van de RvT worden voor een termijn van 4 jaar benoemd. Deze termijn kan 1x worden verlengd.

De raad van toezicht bestaat uit de volgende vijf leden, inclusief de datum van aftreden:

Dhr. P. Van Schijndel (voorzitter en lid Remuneratiecommissie)
2^e termijn – loopt af per april 2020
Andere werkzaamheden: Business Unit Manager bij Omexom

Dhr. H. Peters (lid auditcommissie)
2^e termijn – loopt af per april 2020
Andere werkzaamheden: Controller bij Markland College; Bestuurscontroller bij Clavis

Dhr. K. Beulens (lid auditcommissie) tot 1 juli 2019
2^e termijn – loopt af per juni 2020, op eigen verzoek uitgetreden per 1 juli 2019
Andere werkzaamheden: Gepensioneerd; Bestuurslid schildersclub VIPP

Mevr. Y. Dijkman
2^e termijn – loopt af per februari 2021
Andere werkzaamheden: Beleidsadviseur bij de MBO-Raad

Mevr. S. Coumans (namens GMR; lid Remuneratiecommissie) tot 1 juli 2019
2^e termijn – afgelopen per juni 2019
Andere werkzaamheden: Leerkracht bovenschoolse Plusklas stichting Leerrijk!

Dhr. J. Sponselee (namens GMR)
1^e termijn – loopt af mei 2023
Andere werkzaamheden: Bestuurder bij Het Spectrum Dordrecht; lid RvT Prezzent; lid RvT Werkgeversvereniging Zorg en Welzijn Zuid-Holland Zuid

Dhr. A. van Baalen
1^e termijn – loopt af september 2023
Andere werkzaamheden: Programmamanager Co-creatie en Strategisch Relatiemanagement bij Avans

Dhr. B. van Gils
1^e termijn – loopt af september 2023
Andere werkzaamheden: Gepensioneerd

Mevr. L. van der Weljer

Alleen voor identificatiedoeleinden
DRY Accountants & Adviseurs
Datum: 25-06-2020

1^e termijn – loopt af september 2023

Andere werkzaamheden: Bestuurssecretaris bij Onderwijsgroep Zuid-Hollandse Waarden

2.6 Bezoldiging 2019

Voor de geïnvesteerde tijd en verantwoordelijkheid heeft de RvT onderling afgesproken een vergoeding aan te houden die ligt op de lijn van vergoeding voor vrijwilligers. In 2019 dus € 1.700 per persoon per jaar.

3 Beleid en ontwikkeling

Sinds het schooljaar 2017-2018 werken we binnen SKOD met 'beleidsterreinen'. De directeur-bestuurder stelt een opdracht op per beleidsterrein. Voor elk beleidsterrein zijn 2 directeuren verantwoordelijk voor de ontwikkeling van het beleid en vindt afstemming plaats binnen het DAT. Het jaarplan wordt gevoed door het strategisch beleidsplan 2015-2019. Dit plan is met een jaar verlengt om enkele essentiële doelstellingen goed weg te zetten binnen de organisatie.

Naast de beleidsontwikkeling als uitwerking van het strategisch beleid zijn er in 2019 ook andere ontwikkelingen geweest. Deze ontwikkelingen zijn terug te lezen in 3.3.

3.1 Jaarplan

In 2019 werd er gewerkt met de beleidsterreinen: Onderwijs en kwaliteit, Leerlingenzorg, Personeel, Organisatie (IKC) en Informatie & Communicatie Techniek (ICT). Per beleidsterrein staan de ambities beschreven:

Onderwijs en kwaliteit

- Het inrichten en implementeren van het kwaliteitszorgsysteem WMK-PO.
- Het organiseren van bovenschoolse leernetwerken om kennis met elkaar te delen

Leerlingenzorg

- Het School Ondersteunings Profiel (SOP) aanscherpen (welke zorg kunnen wij ook echt kwalitatief bieden?)
- Het beleid voor meer- en hoogbegaafde kinderen doorontwikkelen
- Het organiseren van een dekkend onderwijsnetwerk in Drimmelen

Personeel

- Het invoeren van het werkverdelingsplan
- Opzetten van een nieuw functiehuis

Organisatie (IKC)

- Intensiveren samenwerking SKOD- Eskadee waarbij de klant meer ervaring krijgt alsof het 1 organisatie is
- Inhoudelijke initiatieven per locatie om een IKC-samenwerking op te zetten

ICT

- Meer gedifferentieerd leeraanbod creëren dankzij gebruik van ICT
- Aanschaffen en implementeren Prowise GO Inclusief Presenter (presentatieprogramma)

Ook voor financiën was er een bovenschoolse werkgroep ingericht, maar door omstandigheden is hier geen activiteit geweest en vandaar ook niet nader genoemd.

3.2 Realisatie jaarplan

Onderwijs en kwaliteit

Het inrichten en implementeren van het kwaliteitszorgsysteem WMK-PO

Voor de inrichting en implementatie van WMK-PO heeft SKOD een specialist Kwaliteitszorg aangesteld voor 1 dag per week. Deze specialist heeft het systeem ingericht naar behoefte van de stichting. Ook heeft hij pilots uitgevoerd van kwaliteitsmetingen en audits. Het systeem is nu gereed voor gebruik. De implementatie zal school voor school plaatsvinden in 2020 (met een evt. uitloop naar de eerste helft van 2021 i.v.m. Corona)

Het organiseren van bovenschoolse leernetwerken om kennis met elkaar te delen

Binnen de organisatie zijn 2 netwerkmiddagen georganiseerd. De netwerken zijn nu nog vooral gericht op kennisdeling van leerkrachten tussen scholen binnen de eigen leerjaargroep. De regie qua inhoud ligt bij de deelnemers zelf. Vanuit ervaring merken we echter dat sturing op onderwerpen sneller een inhoudelijke discussie op gang brengt en daarmee kennisdeling makkelijker maakt. Deze sturing op onderwerp wordt het a.s. jaar toegevoegd.

Leerlingenzorg

Het School Ondersteunings Profiel aanscherpen (welke zorg kunnen wij ook echt kwalitatief bieden?)

De scholen van SKOD willen graag goed onderwijs bieden aan zoveel mogelijk kinderen. Toch kunnen we niet voor alle specifieke zorg een goed aanbod organiseren. In het SOP hebben we beschreven wat we wel en niet kunnen bieden. Afgelopen jaar hebben we het SOP aangescherpt op basis van de beschikbare ondersteuningskwaliteit binnen de stichting.

Het beleid voor meer- en hoogbegaafde kinderen doorontwikkelen.
Het beleid voor meer- en hoogbegaafde kinderen is doorontwikkeld. Meer dan voorheen gebruiken wij de executieve functies als fundament onder het onderwijsaanbod voor deze doelgroep. De betrokken medewerkers worden geschoold in executieve functies zodat wij op kennis- en aanbodniveau hier een goede invulling aan kunnen geven.

Het organiseren van een dekkend onderwijsnetwerk in Drimmelen
Door organisatorische wijzigingen van het samenwerkingsverband is het opzetten van een dekens onderwijsnetwerk vertraagd. De verwachting is dat dit in 2020 vorm gaat krijgen.

Personeel

Het invoeren van het werkverdelingsplan

Met de nieuwe CAO is ook de invloed van personeel op de inrichting van het eigen werk veranderd. Het personeel heeft meer dan voorheen zeggenschap over de organisatie van het eigen werk. De werkwijze om tot een goede organisatie te komen gaat middels een werkverdelingsplan. Naast initiatieven van het bestuur heeft ook de GMR een hele actieve rol gespeeld in het opzetten van een goede structuur voor de plannen en het goed informeren van personeel. De uitvoering is op de scholen voldoende tot goed verlopen.

Opzetten van een nieuw functiehuis

Vanuit de nieuwe CAO en de ontwikkelingen richting IKC-vorming was het nodig om het functiehuis te vernieuwen. In 2019 hebben we alle functies onderzocht, bijgesteld en opnieuw vastgesteld. In dit proces zijn alle personeelsleden zoveel mogelijk meegenomen d.m.v. functie-interviews. Nu de functies zijn beschreven en vastgesteld is het a.s. jaar zaak om dit om te zetten naar een hernieuwde organisatiestructuur.

Organisatie (IKC)

Intensiveren samenwerking SKOD- Eskadee waarbij de klant meer ervaring krijgt alsof het 1 organisatie is

Het intensiveren van de samenwerking is nog te weinig gelukt. De organisaties gaan goed met elkaar om en er wordt zoveel mogelijk samengewerkt. De volgende stappen naar intensievere samenwerking (bijvoorbeeld 1 leidinggevende per IKC/ uitwisselen van personeel) zijn wel in voorbereiding, maar het proces blijkt ingewikkelder dan vooraf verwacht. Samen met Eskadee hebben we nu een projectplan opgesteld om de vervolgstappen goed te kunnen zetten. Dit zal in 2020 uitgewerkt worden.

Inhoudelijke initiatieven per locatie om een IKC-samenwerking op te zetten

Deze ontwikkeling hangt voor ons samen met het vorige punt. In 2020 verwachten we pas concrete vervolgstappen te kunnen zetten.

ICT

Meer gedifferentieerd leeraanbod creëren dankzij gebruik van ICT

De scholen maken steeds meer gebruik van digitale lesondersteuning en verwerking. Scholen maken hierbij eigen keuzes m.b.t. het standaard aanbod en eventueel het ondersteunend aanbod voor leerlingen. Bij gebruik van digitale ondersteuning volgen we met name hoe de ondersteuning inhoudelijk aansluit bij de manier van lesgeven en de onderwijsdoelen die de scholen nastreven.

Aanschaffen en implementeren Prowise GO inclusief Presenter (presentatieprogramma)

In 2019 zijn alle scholen overgegaan op een beheersschil voor leerlingen. Deze beheersschil (Prowise GO) maakt het voor leerkrachten makkelijker om het digitale aanbod van programma's voor leerlingen te organiseren. Daarnaast zijn alle leerkrachten getraind in het gebruik van het presentatieprogramma Presenter. Dit is een programma waarin veel onderwijskundige toepassingen zitten.

3.3 Overige ontwikkelingen

IHP

In het afgelopen jaar is SKOD intensief betrokken bij het nieuwe integrale huisvestingsplan van de gemeente Drimmelen. Het huisvestingsplan beschrijft de toekomstvisie van de gemeente met betrekking tot de onderwijshuisvesting in met name Made. De overige kernen worden in een volgende periode (over 3 jaar) nader beschreven. Voor Made is in overleg met SKOD besloten dat De Lage Velde niet wordt uitgebreid (SKOD had een verzoek tot uitbreiding ingediend), maar dat er een nieuw aannamebeleid komt om de leerlingenstroom meer te sturen zodat de gemeente en SKOD meer garantie kunnen geven op goede gebouwen en kwalitatief goed onderwijs. Een ander genomen besluit, in overleg met SKOD en Eskadee, is dat eerst De Stufhoek en daarna Den Duin een nieuw gebouw krijgen. Bij De Stufhoek gaat

het om een IKC-gebouw, dus inclusief een volledige opvangcapaciteit. De planontwikkeling van nieuwbouw zal in 2020/2021 starten.

3.4 Totstandkoming Strategisch Beleidsplan 2020 - 2025

SKOD-reis

Een groep leerkrachten (2 leerkrachten per school) zijn onder leiding van een externe reisleider op zoek gegaan naar mooie voorbeelden van vernieuwd onderwijs, nieuwe methoden en nieuwe ideeën. Het doel was vooral de een verkenning maken van de wereld om ons heen. De opbrengst van de reis was het formuleren van de vijf belangrijkste onderwijskundige thema's voor SKOD. Deze opbrengst is op de SKOD-dag van 2019 gedeeld met al het personeel.

Directieberaad

Tijdens het directieberaad is uitgebreid stilgestaan bij de visie/missie van de organisatie. Vooral de 'Why', de reden van ons bestaan is grondig onderzocht. Daarnaast zijn de onderwerpen uit de reis, maar ook ontwikkelingen die op ons af komen zoals een IKC of nieuwe functies voor personeel uitvoerig besproken in het kader van het nieuwe strategische beleidsplan.

Analyse

Als voorbereiding op het strategisch beleidsplan hebben we alle beschikbare data geanalyseerd en gekeken wat onze sterke en zwakke punten zijn als organisatie (een SWOT-analyse). Hierbij zijn naast de 'harde' data ook de tevredenheidsonderzoeken meegenomen.

Ronde tafel bijeenkomsten

We hebben gedurende het proces twee ronde tafel bijeenkomsten gehouden waarvoor al het personeel was uitgenodigd. De aanwezige personeelsleden hebben meegedacht over de onderwijskundige en organisatorische ontwikkelingen voor de stichting. De uitkomsten van deze bijeenkomsten zijn meegenomen in het plan.

Klankbord avonden

Nadat het strategische plan op hoofdlijnen geschreven was, wilden we met interne- en externe stakeholders het plan kritisch doornemen en eventueel aanvullen / bijstellen. Deze fase was begin 2020 gepland maar is door het COVID-19 virus uitgesteld.

Alleen voor identificatiedoeleinden
DRY Accountants & Adviseurs
Datum: 25-06-2020

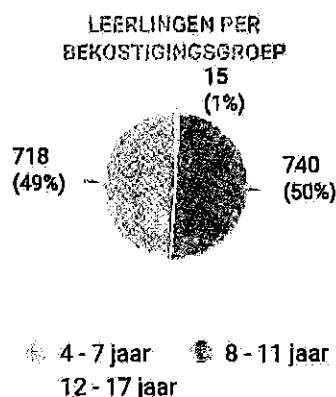
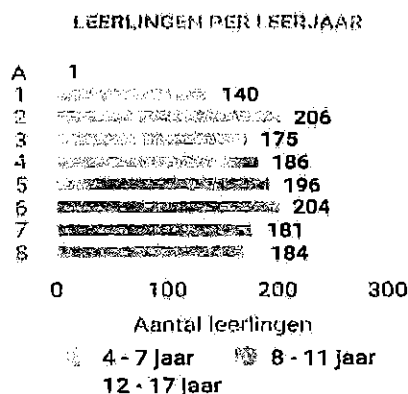
4 Onderwijs

4.1 Leerlingen in kaart

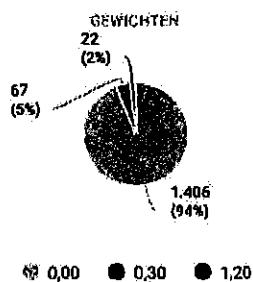
In onderstaande tabel is de leerling ontwikkeling weergegeven. De stichting heeft te maken met een terugloop in aantallen. Voor de komende jaren hebben we de prognose gebaseerd op een combinatie tussen de beschikbare prognoses vanuit de overheid en onze eigen ervaringen. De prognose is een voorzichtig scenario.

per 1 oktober:	2018	2019	2020	2021	2022
De Elsenhof	155	147	150	145	144
De Stuifhoek	218	222	222	235	240
Zonzeel	178	175	162	162	162
Den Duin	212	212	215	221	217
De Zeggewijzer	221	216	213	213	204
De Lage Weide	520	501	498	488	482
SKOD	1504	1473	1460	1464	1449

Aantal leerlingen per leerjaar (1 oktober 2019):

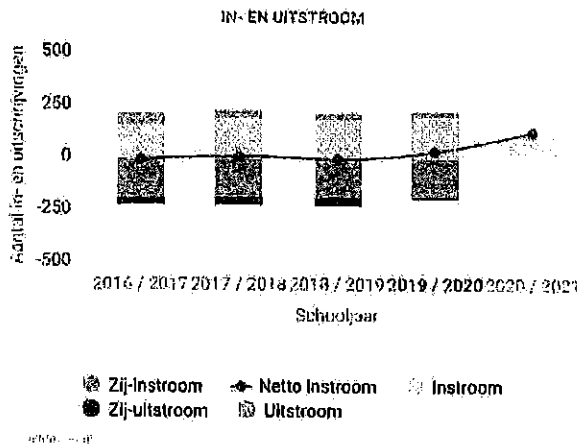

De verdeling van de leerlinggewichten in aantal en percentage:

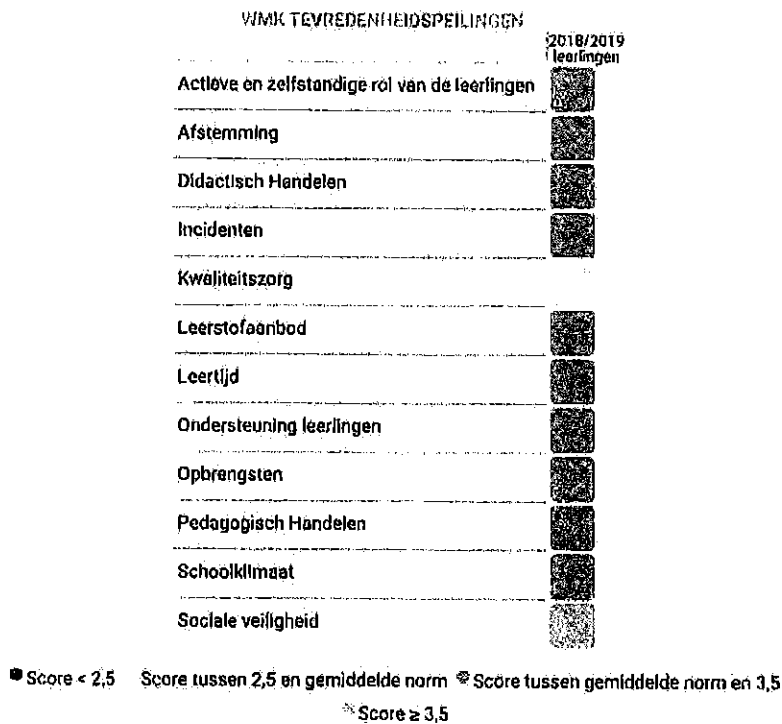
Alleen voor identificatiedoeleinden
 DRV Accountants & Adviseurs
 Datum: 25-06-2020 14

De instroom en uitstroom van leerlingen op stichtingsniveau:

4.2 Opbrengsten sociale veiligheid en tevredenheid van leerlingen

Jaarlijks bevragen wij alle oudere kinderen op veiligheid en tevredenheid. Over het algemeen zijn de leerlingen erg tevreden over de eigen school. De sociale veiligheid wordt zelfs als erg goed beoordeeld.

Alleen voor identificatiedoelinden
 DRY Accountants & Adviseurs
 Datum: 25-06-2020

4.3 Opbrengsten leerresultaten

Resultaten eindtoetsen

De eindtoets van het afgelopen jaar is op de meeste scholen voldoende tot goed gemaakt. Een enkele school heeft (net) onder de norm gescoord. Bij deze scholen gaat het om een incidenteel mindere score. Voorliggende jaren waren de resultaten wel (ruim) voldoende.

School	Toets	Score	Norm
De Elsenhof	CE	538,6	534,5
De Stulphoek	Route 8	221,5	200,6
Zonzeel	CE	531,5	534,2
Den Duin	IEP	79,3	79,4
De Zeggewijzer	CE	538,6	534,5
De Lage Weide	CE	535,3	534

Doorsnee tussenopbrengsten

Over het algemeen scoren de scholen voldoende tot goed. Bij enkele toetsen is er een mindere score en heeft de school een nadere analyse uitgevoerd ter verbetering van het aanbod.

KWALITEIT VAN OPBRENGSTEN BOVENSCHOOLS

	3 2018 / 2019		4 2018 / 2019			5 2018 / 2019			6 2018 / 2019			7 2018 / 2019		
	CITO TBL	LOVS	CITO TBL	RW	LOVS	CITO TBL	RW	LOVS	CITO TBL	RW	LOVS	CITO TBL	RW	LOVS
	Totaal	Totaal	Totaal	Totaal	Totaal	Totaal	Totaal	Totaal	Totaal	Totaal	Totaal	Totaal	Totaal	Totaal
0000 - Basisschool De Elsenhof														
040F - Basisschool De Stulphoek														
061E - Basisschool Zonzeel														
07NK - Basisschool Den Duin														
08LH - Basisschool Zeggewijzer														
08WR - Basisschool De Lage Weide														

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16 17 18 19 20 21 22 23 24 25 26 27 28 29 30 31 32 33 34 35 36 37 38 39 40 41 42 43 44 45 46 47 48 49 50 51 52 53 54 55 56 57 58 59 60 61 62 63 64 65 66 67 68 69 70 71 72 73 74 75 76 77 78 79 80 81 82 83 84 85 86 87 88 89 90 91 92 93 94 95 96 97 98 99 100

Geen normen   Geen gegevens

4.4 Opbrengsten passend onderwijs

Inzet IB-ers

Om passend onderwijs op een goede manier te organiseren is er deskundigheid en coördinatie op stichtings- en schoolniveau nodig. SKOD organiseert dit door de interne begeleiders goed te faciliteren in tijd en opleidingskansen. Vanuit de lichte ondersteuningsgelden faciliteren we een verdubbeling van de interne begeleidingsuren per school.

Inzet lichte ondersteuningsgelden / verruimen onderwijsaanbod

Naast IB-uren gebruiken we de lichte ondersteuningsgelden ook voor het verruimen van ons onderwijsaanbod. Enerzijds door extra faciliteiten in te richten zoals een zogenaamde 'Plusklas', een 'Doeklas' en een 8+-klas (de laatste twee in samenwerking met onder anderen Het Dongemond College). Anderzijds door de kennis en vaardigheid van leerkrachten te vergroten door het organiseren van specifieke scholing zoals een leergang positieve psychologie en een leergang executieve functies.

EOT/ IOT

Indien er zorgen zijn m.b.t. kinderen waarbij mogelijk externe hulp gewenst is, organiseren wij een overleg waarbij verschillende specialisten meekijken met de zorgvraag. Dit gebeurt in een extern- of

Intern overleg team. Een deel van de externe expertise wordt mede gefinancierd door de gemeente Drimmelen.

Arrangementen

Indien kinderen een extra aanbod nodig hebben die niet binnen ons reguliere aanbod past, kijken we hoe we dit aanbod zo goed mogelijk kunnen bieden. Dit is per vraagstuk maatwerk. We huren hier regelmatig externe specialisten voor in indien we de goede kennis en ondersteuning niet zelf kunnen bieden.

Zorg zonder arrangement

Naast arrangementen hebben we ook situaties waarin kinderen tijdelijk een extra aanbod nodig hebben. We richten dan een tijdelijke voorziening in vanuit de lichte ondersteuningsgelden

Alleen voor identificatiedoeleinden
DRV Accountants & Adviseurs
Datum: 25-06-2020

5 Personeel

Goed en voldoende personeel is in het onderwijs een steeds groter knelpunt aan het worden. SKOD heeft ook afgelopen jaar geen problemen gehad bij de structurele bezetting van de groepen. Ook de vervangingsvraag werd meestal goed (en veelal Intern) ingevuld. Toch merken wij dat met name de kortdurende vervangingen steeds moeilijker worden. We voorzien in de directe toekomst wel problemen bij deze kortdurende vervangingen.

5.1 Kenmerken personeel

Huidige stand L10 – L11

Het leerkrachtenbestand van SKOD bestaat voor 68% uit L10- leerkrachten en voor 32% uit L11- leerkrachten.

Percentage vast- en tijdelijk personeel

SKOD heeft op dit moment 81% van het personeel in vaste dienst en 19% van het personeel heeft een tijdelijk (jaar)contract.

BAPO en Spaarverlof

Nog een beperkt aantal personeelsleden maakt gebruik van de BAPO- en/of spaarverlof regelingen. Het totaal aantal verlof is dit schooljaar 2,2 Fte. Dit kan oplopen tot een maximum van ongeveer 3 Fte.

Uitstroom in de komende jaren (voorzichtige schatting)

Verwachte uitstroom/ vermindering wtf	2020	2021	2022	2023
Natuurlijke uitstroom	2,2	3,6	2,3	3
Uitstroom (andere baan)	0,5	0,5	0,5	0,5
Vermindering	0,8	0,2	0,6	0,4
	3,5	4,3	3,4	3,9
SALDO NETTO INZETBAAR	-3,5	-4,3	-3,4	-3,9
<i>Cumulatief</i>	<i>-3,5</i>	<i>-7,8</i>	<i>-11,2</i>	<i>-15,1</i>

Ziektepercentage SKOD

Totale ziekteverzuim 2019: 3,93 %

(verzuimpercentage 2016: 5,0%; 2017: 4,43%; 2018: 3,9%)

5.2 Opleiding en ontwikkeling

SKOD hecht veel waarde aan opleiding en ontwikkeling van al het personeel. Steeds meer leerkrachten maken gebruik van de scholingsbudgetten of van de subsidiemogelijkheden zoals de lerarenbeurs. Naast formeel leren is er onder andere door de leernetwerken ook steeds vaker sprake van informeel leren.

Alleen voor identificatiedoeleinden
DRY Accountants & Adviseurs
Datum: 25-06-2020

5.3 Begeleiding en coaching startende leerkracht

Voor startende leerkrachten heeft de organisatie extra aandacht. SKOD heeft een Inductieprogramma voor de startende leerkrachten ontwikkeld. Daarnaast zijn er bovenschools coaches aangesteld om de begeleiding ook praktisch vorm te kunnen geven.

5.4 Functiehuis

In 2019 is een nieuw functiehuis ontwikkeld. Alle functies zijn opnieuw bekeken en beschreven. Hiermee voldoen de functies aan de nieuwe eisen en CAO.

5.5 Uitkeringen na ontslag

Binnen SKOD is geen beleid vastgesteld omtrent uitkeringen bij ontslag. In principe wordt het beleid gehanteerd dat er geen uitkeringen of ontslagvergoedingen worden uitgekeerd. Wanneer hiervan afgeweken wordt en er sprake is van een uitkering dan wordt dit door het CvB gemeld bij de Raad van Toezicht.

Alleen voor identificatiedoeleinden
DRV Accountants & Adviseurs
Datum: 25-06-2020

6 Verantwoording

Afhandeling klachten

Het doel van de klachtenregeling is de leerlingen, de ouders en de personeelsleden een laagdrempelige voorziening te bieden voor klachten t.a.v. school en bevoegd gezag.

Door de klachtenregeling ontvangt de school, het bevoegd gezag signalen die haar kunnen ondersteunen bij het verbeteren van het onderwijs en van de goede gang van zaken op school.

Schoolcontactpersonen

Iedere school heeft een of meer contactpersonen bij wie men in eerste instantie terecht kan met een klacht. Zij zorgen voor de eerste opvang en verwijzen u door naar een vertrouwenspersoon van het bestuur.

De onafhankelijke vertrouwenspersoon

De onafhankelijke vertrouwenspersoon (medewerker GGD) is de adviseur van de schoolcontactpersonen. Zij onderzoekt de klacht en bekijkt of er door bemiddeling een oplossing kan worden gevonden. Indien nodig of gewenst verwijst de vertrouwenspersoon door naar de klachtencommissie en naar hulpverlenende instanties. De vertrouwenspersoon zorgt desgewenst ook voor de begeleiding bij de verdere procedure.

Klachtencommissie

SKOD is aangesloten bij de Klachtencommissie voor het Katholiek Onderwijs. Het adres is: Postbus 82324, 2508 EH Den Haag, tel. 070 - 392 55 08

In de periode van het kalenderjaar 2019 hebben zich geen klachten voorgedaan op het gebied van geweldpleging, of seksueel misbruik. Ook zijn er geen klachten ingediend bij de klachtencommissie of zijn er klachten uit voorgaande jaren voor de commissie behandeld.

Er heeft zich in 2019 een klacht voorgedaan die bij het bestuur zijn binnen gekomen. Deze is afgehandeld.

Horizontale verantwoording

In het kader van de horizontale verantwoording wordt dit verslag op de website van SKOD geplaatst. Daarnaast stelt het bestuur dit verslag integraal ter beschikking aan de MR-en en de GMR. Tevens worden dan de strategische keuzes met de ouders besproken en toegelicht.

Het bevoegd gezag stelt het financieel jaarverslag integraal ter beschikking van de GMR ter verantwoording van het financieel beleid. Het financieel verslag van de scholen wordt integraal ter beschikking gesteld aan de MR-en van de betreffende scholen.

In de schoolgidsen worden de resultaten van de eindtoets, de doorstroom gegevens van de leerlingen van groep 8 naar het voortgezet onderwijs en de onderwijskundige ontwikkelingen gepubliceerd. Met enige regelmaat worden op bestuur en schoolniveau nieuwsbrieven uitgegeven waarin ouders en medewerkers geïnformeerd worden over de voortgang van ontwikkelingen op onderwijskundig, personeel of financieel gebied.

Voor alle medewerkers en stakeholders van SKOD wordt twee keer per jaar een digitale nieuwsbrief (SKODDOKS) uitgegeven. De redactie bestaat uit leerkrachten (1 per school) en één directeur.

Inspectierapporten worden integraal ter beschikking gesteld aan de MR-en van de school. Deze worden ook in samenvatting opgenomen in de schoolgids.

Het bestuur van SKOD handelt in voorkomende gevallen overeenkomstig de code goed bestuur zoals die is geformuleerd door de PO-raad.

Kwaliteit

Vanuit het intern toezicht kader en het bestuurlijk toetsingskader zijn in 2014 nieuwe verantwoordingsdocumenten ontwikkeld. De RvT, het CvB en de directeuren gebruiken deze documenten vanaf 2015 bij het afleggen van verantwoording. De directeur-bestuurder heeft eens per zes weken een bilateraal overleg met de directeur waarin de resultaten van de doelen zoals ze verwoord zijn in het jaarplan worden besproken. Op basis van de indicatoren uit het bestuurlijke toetsingskader wordt gecontroleerd. Hierover wordt de RvT geïnformeerd. Binnen het DAT worden resultaten van het onderwijs periodiek besproken. De opbrengstanalyses, die door directeuren worden opgesteld, spelen hierbij een belangrijke rol. Op deze wijze wordt een integrale vorm van kwaliteitszorg binnen de stichting te gerealiseerd worden. In 2017 is ook een oriëntatie gedaan op andere systemen voor kwaliteitszorg. Per 2018 heeft het bestuur besloten met WMK-PO te gaan werken als aanvulling op het kwaliteitszorgbeleid.

Inspectiebezoek

In 2019 heeft er een bestuurs-inspectiebezoek plaats gevonden. De stichting en de bezochte 2 scholen voldoen aan de voorgeschreven kwaliteit en hebben een oordeel 'voldoende' ontvangen. Het inspectierapport is terug te vinden op de site van de inspectie en is opvraagbaar bij SKOD.

Alleen voor identificatiedoelenden
DRV Accountants & Adviseurs
Datum: 25-06-2020

7 Jaarrekening 2019

7.1 Financiën

We hebben de voorgaande jaren ingezette lijn voor beheersing en monitoring van de kosten in 2019 verder doorgetrokken, de beheersing van de bedrijfsvoering is op orde.

Het belangrijkste aandachtspunt blijft de beheersing van de loonkosten, deze worden maandelijks beoordeeld en afwijkingen ten opzichte van de begroting worden in beeld gebracht, geanalyseerd en toegelicht en waar nodig vindt bijsturing plaats. In 2019 was dit een extra uitdaging doordat de lonen in 2020 fors gaan stijgen als gevolg van het CAO-akkoord en wat (deels) is gecompenseerd door DUO. Periodiek wordt een managementrapportage opgesteld waarbij vanaf de tweede helft van het boekjaar een forecast wordt toegevoegd. Tevens worden ontwikkelingen en risico's binnen het onderwijs nader toegelicht. De management-rapportages worden aan de Raad van Toezicht en de GMR aangeboden.

De cijfers over 2019 zijn sterk beïnvloedt door het reeds genoemde CAO-akkoord. De lonen stegen met 2,5% per 1 september 2018 waarbij de lerarensalarissen extra stegen en leraren ook anders Ingeschaald werden.

Onderstaand is de staat van baten en lasten opgenomen met de daarbij behorende toelichting.

1. Staat van baten en lasten 2019

	ACT 2019	BUD 2019	ACT 2018
3 BATEN			
3.1 Rijksbijdrage OCW	8.816.243	8.427.689	8.478.202
3.2 Overige overheidsbijdragen	118.075	132.067	159.800
3.5 Overige baten	90.033	46.250	75.644
	9.024.351	8.606.006	8.713.647
4 LASTEN			
4.1 Personeelslasten	7.261.238	6.932.527	6.806.503
4.2 Afschrijvingen	439.383	400.823	335.631
4.3 Huisvestingslasten	614.946	601.877	681.059
4.4 Overige lasten	886.279	814.450	995.657
	9.201.846	8.749.677	8.818.850
SALDO BATEN EN LASTEN	-177.496	-143.671	-105.203
6 FINANCIËLE BATEN EN LASTEN	-15.871	7.280	6.671
RESULTAAT	-193.367	-136.391	-98.532

Alleen voor identificatiedoeleinden
DRV Accountants & Adviseurs
Datum: 25-06-2020²¹

Bestemming resultaat

Algemene reserve	-376.438	-136.391	-193.836
Bestemmingsreserve publiek	-34.119	-	62.702
Bestemmingsreserve publiek (CAO)	219.138	-	-
Bestemmingsreserve privaat	-1.948	-	32.602
	-193.367	-136.391	-98.532

7.2 Toelichting op resultaat 2019

Er zijn meer Rijksbijdragen dan begroot (388k). Dit bedrag is inclusief het samenwerkingsverband, Rijksbijdrage (+ 361k)

Subsidie	+/-	Bedrag	Incidenteel Structureel
Verrekening uitkeringen	-	7k	I
Bijstelling 2018/2019 (aug-dec 18)	+	46k	I
Bijstelling 2018/2019 (jan-jul 19)	+	65k	S
Bijstelling 2019/2020 (aug-dec 19)	+	35k	S
Onderwijsachterstandenbeleid (aug-dec 19)	+	7k	S
Werkdrukgeden 2019/2020 (aug-dec 19)	+	43k	S
Lerarenbeurs / zij-instroom / onderwijsassistent-leraar	+	9k	I
Convenant werkdrukverlichting en tekorten onderwijspersoneel	+	149k	I
		361k	

Samenwerkingsverband (+ 27k)

Van het samenwerkingsverband zijn de volgende middelen ontvangen:

Middel	ACT 2019	BUD 2019	ACT 2018
Lichte ondersteuning	230k	216k	222k
Zware ondersteuning	38k	35k	36k
Arrangementen zware ondersteuning	77k	77k	98k
Additioneel	10k	-	46k
Incidenteel	-	-	149k
	355k	328k	551k

De Inkomsten vanuit het SWV voor arrangementen zijn veilig begroot i.v.m. hun niet-structurele aard en kind-afhankelijkheid.

Eind 2017 en begin 2018 is een bedrag gestort door het samenwerkingsverband, in totaal 149k; te besteden in 2018 en verder voor het verder optimaliseren van de basievoorzieningen passend onderwijs.

Binnen SKOD is dit bedrag volledig in 2018 als bate verantwoord, waar voor dit bedrag er een bestemmingsreserve is gevormd.

In 2019 is er 28k ingezet uit deze middelen. Het resterend bedrag staat nog in de bestemmingsreserve (publiek).

Overige overheidsbijdragen

De negatieve afwijking van 14k komt door het niet toekennen van een wel begrote ESF-subsidie. Dit betrof een subsidie inzake "bevlogen inzetbaar in het onderwijs". De kosten zijn gemaakt buiten de toegekende subsidieperiode.

Overige baten

Op de overige baten zijn 44k hoger dan begroot. Dit komt door:

Oorzaak	+/-	Bedrag	Toelichting
Verhuur	+	19k	Er zijn meer ruimtes verhuurd dan bekend was bij het opstellen van de begroting
Sponsoring	+	7k	
Ouderbijdragen	+	12k	Deze worden niet begroot, omdat eenzelfde bedrag aan lasten is voorzien.
Overige baten	+	6k	
	+	44k	

Lonen en salarissen

De lonen en salarissen minus de uitkeringen zijn 69k (1,04%) hoger dan begroot.

	ACT 2019	BUD 2019	Vershil
Lonen en salaris	6.802k	6.662k	140k
Uitkering UWV	-71k	-	-71k
	6.731k	6.662k	69k

De overschrijding van 69k heeft diverse achtergronden. Met name heeft het te maken met additionele middelen vanuit DUO die rechtstreeks naar formatie zijn gevloeid. Denk aan meer middelen werkdrukakkoord (+43k), middelen voor lerarenbeurs / zij-instroom / onderwijsassistent-leraar(9k), waar vervanging voor wordt gefaciliteerd.

Ziekteverzuim

Het ziekteverzuim was iets minder dan 4% (3,93%)

Overige personele lasten

De overige personele lasten zijn 260k hoger dan begroot. Dat komt door:

Oorzaak	+/-	Bedrag	Toelichting
Dotatie voorziening jubilea	+	2k	
Extern personeel	+	191k	Inzet van een Interimdirecteur 54k Inzet van externe vervangers 135k
Bedrijfsgezondheidsdienst	+	7k	Extra begeleiding tweede spoor
Scholing en cursussen	-/-	29k	

Attentiebeleid en WKR	+	22k	Mede door het inzetten van stakingsgelden in teamactiviteiten is deze post hoger.
Outplacementkosten	+	13k	
Ultruil reiskosten	+	54k	In de begroting is deze ultruil verwerkt in de salariskosten
	+	260k	

Afschrijving

De afschrijvingslasten zijn 39k hoger dan begroot. N.a.v. de accountantscontrole over 2018 zijn er ICT-kosten geactiveerd van 132k waardoor de afschrijvingslast in 2019 eenmalig hoger is dan begroot.

Huisvestingslasten

De huisvestingslasten zijn 13k hoger dan begroot. Er is met name veel klein onderhoud geweest aan de diverse gebouwen/beveiligingssystemen (+37k). Ook zijn de schoonmaakkosten gestegen, omdat uitgestroomd eigen personeel is vervangen voor externen (+27k). Er is een positieve afrekening van energie geweest (- 19k). Ten opzichte van de begroting is de dotatie aan de voorziening onderhoud verlaagd met 34k. Hiermee is de voorziening voldoende voor de in het MJOP geplande groot onderhoud.

Administratie en beheer

De lasten ten aanzien van administratie en beheer zijn 39k hoger dan begroot. Dit komt door (eenmalige) aanpassingen in de telefonie (+10k) en meer inzet ten aanzien van planmatig onderhoudsbeheer (+20k).

Inventaris en apparatuur

De lasten van inventaris en apparatuur zijn 50k hoger dan begroot. Dit komt door hogere reproductiekosten (+10k) en hogere licentiekosten (+40k). Bij het opstellen van de begroting was er beperkt zicht op de totale kosten; mede door verdere digitalisering is hier meer op ingezet.

In 2020 wordt er kritisch gekeken naar de reproductiekosten vanwege de overschrijding in combinatie met het digitale werken door zowel leerlingen als personeel.

Leermiddelen

De lasten van leermiddelen zijn 41k lager dan begroot. In de begroting 2019 zijn de cijfers aangehouden uit 2018. Daarin is beperkt rekening gehouden met digitale leermiddelen (licentieperiode). Met ingang van boekjaar 2019 worden die lasten verdeeld over de licentieperiode (schooljaar).

Overige instellingslasten

De post overige instellingslasten zijn 25k hoger dan begroot. Dit komt voornamelijk door niet begrote lasten van activiteiten uit ouderbijdragen (12k). Daarnaast zijn de lasten van leerlingzorg hoger (+10k). Die hogere lasten zijn gedekt door additionele middelen van het Samenwerkingsverband.

Financiële baten en lasten

De opbouw van dit resultaat is:

B/L	Betreft	+/-	Bedrag	Betreft
Baten	Rente obligaties	+	22.300	Financiële vaste activa
Baten	Rente lopende rekeningen	+	3.328	
Lasten	Niet gerealiseerd koersresultaat 2019	-/-	22.014	Financiële vaste activa
Lasten	Incidentele correctie beurswaarde 2018	-/-	9.496	Financiële vaste activa
Lasten	Bankkosten	-/-	8.639	Financiële vaste activa
Lasten	Bankkosten lopende rekeningen	-/-	1.350	
		-/-	15.871	

Alleen voor identificatiedoeleinden

DRV Accountants & Adviseurs 24

Datum: 25-06-2020

7.3 Balans 2019

	2019	2018
ACTIVA		
VASTE ACTIVA		
Materiële vaste activa	1.281.504	1.540.641
Financiële vaste activa	1.294.386	1.325.897
	2.575.890	2.866.538
VLOTTENDE ACTIVA		
Vorderingen	495.045	440.128
Liquide middelen	1.982.446	1.818.232
	2.477.491	2.258.360
	5.053.381	5.124.899
PASSIVA		
EIGEN VERMOGEN		
Algemene reserve	2.755.754	3.132.192
Bestemmingsreserve publiek	433.514	248.495
Bestemmingsreserve privaat	182.115	184.063
	3.371.383	3.564.750
VOORZIENINGEN	852.748	737.406
KORTLOPENDE SCHULDEN	829.250	822.743
	5.053.381	5.124.899

7.4 Toelichting op balans 2019

Materiële vaste activa

Er heeft voor 180k aan investeringen plaatsgevonden. Doordat de afschrijvingen 439k bedraagt, daalt de materiële vaste activa met 259k.

De investeringen zijn gedaan in:

- Inventaris en apparatuur 13k
- Meubilair 37k
- ICT 3k
- Leermethoden 5k
- Touchscreens 122k

Alleen voor identificatiedoelinden
DRV Accountants & Adviseurs
Datum: 25-06-2020

Financiële vaste activa

De financiële vaste activa zijn gedaald met 31k (bestaande uit een niet gerealiseerd koersresultaat 2019 van 22k en een incidentele correctie t.a.v. 2018 van 9k):

De opbouw is als volgt:

Rente	Naam	Looptijd	Nominaal	Ultimo 2018	Ultimo 2019	NGKR
0,609 %	BNG Bank	2011-2021	€ 200.000	€ 203.380	€ 200.551	-/- 2.829
0,082 %	European Investment Bank	2005-2025	€ 200.000	€ 206.220	€ 204.000	-/- 2.220
0,446 %	Ned Waterschapsbank	2011-2021	€ 283.000	€ 287.754	€ 283.800	-/- 3.954
5,500 %	Nederland	1998-2028	€ 100.000	€ 146.821	€ 146.250	-/- 571
0,000 %	Rabobank Nederland	2010-2020	€ 250.000	€ 253.225	€ 250.285	-/- 2.940
0,000 %	Rabobank Rente Clicker	2010-2020	€ 200.000	€ 219.000	€ 209.500	-/- 9.500
			€ 1.233.000	€ 1.316.400	€ 1.294.386	-/- 22.014

NGKR: Niet gerealiseerd koersresultaat

Er hebben geen aan- en verkopen plaatsgevonden in 2019. In de jaarrekening 2018 is een eindstand opgenomen van € 1.325.896, waar dit € 1.316.400 moest zijn. Dit verschil, zijnde € 9.496 is incidenteel ten laste van het resultaat 2019 gebracht.

Vorderingen

De vorderingen zijn toegenomen met 55k tot 495k. Grootste posten zijn:

- Ministerie OCW: 385k (betaalritme lumpsum personeel regulier, prestatiebox, onderwijsachterstandenbeleid);
- Vooruitbetaalde bedragen: 68k, met name licenties t.a.v. leermiddelen.

Liquide middelen

De liquide middelen zijn toegenomen met 164k. Dit komt door de beperkte investeringen en incidentele toekenning van "Convenant extra geld voor werkdrukverlichting en tekorten onderwijspersoneel in het funderend onderwijs 2020-2011" (149k). Die incidentele toekenning zal in 2020 worden uitgegeven (zie bestemmingsreserve eigen vermogen).

Eigen vermogen

Het eigen vermogen is afgenomen met het gerealiseerde nettoresultaat.

- De bestemmingsreserve t.b.v. de versterking van de basisondersteuning is ten dele benut.
- Er is een bestemmingsreserve gecreëerd t.b.v. de eenmalige uitkering van het Ministerie van OCW vanuit het "Convenant extra geld voor werkdrukverlichting en tekorten onderwijspersoneel in het funderend onderwijs 2020-2011" (150 miljoen po en 150 miljoen vo). Deze gelden worden aangewend voor de eenmalige uitkering van € 875 per fte in februari 2020. Deze reserve is 149k.
- Er is een bestemmingsreserve gecreëerd t.b.v. (eenmalige) CAO-effecten van 2020, zoals de eenmalige uitkering van 33% van het maandloon van januari 2020. Deze besteding zou (deels) zijn gedekt in de bijgestelde bekostiging van 19/20. Deze reserve is 70k.

In 2020 zullen de bestemmingsreserves van 149k en 70k ten aanzien van de incidentele CAO-effecten volledig zijn benut.

In de jaarrekening is het verloop van het eigen vermogen, inclusief de bestemmingsreserves, over 2019 zichtbaar.

Voorzieningen

De voorzieningen zijn toegenomen met 149k. Deze toename komt door

- Onttrekking aan de voorziening spaarverlof (13k)
- Onttrekking aan de voorziening jubilea (10k).

Alleen voor identificatiedoeleinden
DRV Accountants & Adviseurs
Datum: 25-06-2020 26

- Een lagere onttrekking dan dotatie (172k) aan de voorziening onderhoud. Dit is conform het begin 2020 opgestelde en vastgestelde MJOP.

In de jaarrekening is het verloop van de voorzieningen over 2019 zichtbaar.

Kortlopende schulden

De kortlopende schulden zijn toegenomen met 6,5k tot een bedrag van 829k. Grootste posten zijn crediteuren (91k), belastingen en pensioenen (374k), vakantiegeld (228k), vooruitontvangen bedragen (70k).

7.5 Kengetallen per balansdatum

Kengetal / jaar	2019	2018	GEM PO4 2018	2017	2016	2015	2014
Liquiditeit (current ratio)	2,99	2,74	2,78	2,85	2,72	2,90	2,71
Solvabiliteit I	0,66	0,70	0,60	0,70	0,71	0,76	0,78
Solvabiliteit II	0,84	0,84	0,75	0,82	0,82	0,84	0,84
Rentabiliteit (%)	-2,1	-1,1	0,1	2,8	-2,8	-0,9	-4,0
Weerstandsvermogen (ex riva)	23,7	23,9	14,3	32,0	30,6	33,3	33,1
Weerstandsvermogen (ex mva en bestemmingsreserves)	16,7	18,8					
Huisvestingsratio	6,9	8,0	7,3	10,0	8,0	5,9	7,6
Personeelslast / Totaal baten	80,2	77,9	81,6	73,4	81,1	80,8	85,0

Kengetal	Formule
Liquiditeit (current ratio)	$\frac{\text{vlottende activa}}{\text{kortlopende schulden}}$
Solvabiliteit I	$\frac{\text{eigen vermogen}}{\text{totaal passiva}}$
Solvabiliteit II	$\frac{\text{eigen vermogen} + \text{voorzieningen}}{\text{totaal passiva}}$
Rentabiliteit	$\frac{\text{resultaat}}{\text{totale baten} + \text{rentebaten}}$
Weerstandsvermogen	$\frac{\text{eigen vermogen} -/- \text{materiële vaste activa}}{\text{rijksbijdrage}}$
Huisvestingsratio	$\frac{\text{huisvestingslasten} + \text{afschrijvingen gebouwen en terreinen}}{\text{totale lasten}}$

Liquiditeit

Het liquiditeitskengetal maakt duidelijk of SKOD aan al haar op korte termijn opeisbare schulden kan voldoen. De liquiditeit van SKOD is ruim voldoende en is hoger dan de signaleringswaarde van de Inspectie (0,75).

Solvabiliteit II

De solvabiliteit geeft de verhouding aan tussen eigen vermogen (reserves, inclusief voorzieningen) en vreemd vermogen (schulden) en verschaft zo inzicht in de financieringsopbouw.

De signaleringsgrens van de Inspectie is < 0,30. Bij SKOD is de solvabiliteit 0,84 en is hiermee ruim voldoende om op de korte en lange termijn aan (betalings)verplichtingen te voldoen.

Rentabiliteit

De rentabiliteit geeft aan hoe groot het behaalde exploitatieresultaat is, uitgedrukt in procenten van de totale baten (exclusief financiële baten). Het jaar is afgesloten met een negatief resultaat. De rentabiliteit over het jaar 2019 is hiermee logischerwijs ook negatief. De voorgenomen afbouw van het eigen vermogen is gerealiseerd.

Weerstandvermogen

Solvabiliteitsberekeningen maken duidelijk hoe groot het eigen vermogen is in verhouding tot het balanstotaal. Balanstotalen weerspiegelen echter nauwelijks de werkelijke omvang van een organisatie en de daarmee samenhangende omvang van de lasten. Verder worden balanstotalen soms sterk beïnvloed door incidentele omstandigheden.

Het weerstandsvermogen is in dat opzicht een goede aanvulling en maakt duidelijk hoe groot het eigen vermogen is in verhouding tot de totale omvang van de jaarbaten. Een dergelijke berekening laat in feite zien in hoeverre het eigen vermogen als buffer kan fungeren voor mogelijke tegenvallende exploitatiekosten.

Bij SKOD is het weerstandsvermogen 23,7 inclusief bestemmingsreserves. Zonder de bestemmingsreserves is het weerstandsvermogen 16,7.

Huisvestingsratio

De Inspectie hanteert een signaleringswaarde van > 10,0. Binnen SKOD is de huisvestingsratio 6,9 en zit hiermee onder de signaleringswaarde.

Naar de toekomst toe verdient deze ratio echter wel de aandacht. Door dalende leerlingaantallen zullen de huisvestingslasten per leerling stijgen en hierdoor deze ratio ook.

7.6 Treasuryverslag

De liquide middelen en diverse obligaties zijn aangehouden met een rating van tenminste single A zijn, voor zover niet nodig voor het dagelijks betalingsverkeer, op een spaarrekening geplaatst. Het tegoed van deze rekening is direct opeisbaar. Alle overige bankrekeningen zijn ondergebracht bij de Rabobank. Het treasurystatuut is op 26 juni 2017 vastgesteld door de Raad van Toezicht. In het statuut zijn de volgende aspecten opgenomen:

- de uitgangspunten
- de verdeling van taken en bevoegdheden
- de administratieve voorwaarden (onderscheid publieke en overige middelen)
- de toegestane beleggingscategorieën (soort en omvang)

De samenstelling, looptijd en interestpercentages van de effecten zijn opgenomen in paragraaf 3.4 financiële vaste activa.

De financieel verantwoordelijke vanuit de RvT is met de bestuurder of een tweede lid van de RvT verantwoordelijk voor het uitvoeren van het in het statuut opgenomen beleid. Minimaal twee keer per jaar vindt overleg plaats met de beleggingsportefeuillebeheerder. De daaruit voortkomende voorstellen en acties worden aan de Raad van Toezicht voorgelegd ter goedkeuring en getoetst aan het statuut. Jaarlijks vindt door middel van het treasuryverslag verantwoording plaats over het gevoerde beleid. Onder de post Financiële vaste activa zijn de wijzigingen in de portefeuille opgenomen.

7.7 Kasstromen en financieringsbehoefte

SKOD is volledig gefinancierd met eigen vermogen. De liquide middelen zijn toegenomen met 164k. Een verdere specificatie van de toe- en afnames is opgenomen in het Kasstroomoverzicht in de jaarrekening.

7.8 Risicobeheersing en controlesystemen

Het bevoegd gezag heeft geen middelen om de instroom van leerlingen te verhogen. De scholen staan in kernen waar nauwelijks sprake is van concurrentie. Nagenoeg de gehele populatie maakt gebruik van de scholen van SKOD. Het bevoegd gezag zal daarom zorgvuldig de prognoses en de leerlingaantallen volgen en er bij de gemeente op aandringen dat zij blijft investeren in aanwas van jonge gezinnen door het treffen van voorzieningen voor starters op de woningmarkt. Elke twee jaar wordt de prognose geactualiseerd en jaarlijks wordt doorgerkend wat dat voor de inkomsten gaat betekenen in een vierjarenperspectief. Anderzijds wordt de populatie leerkrachten in beeld gehouden. Ook daar worden prognoses doorgerkend waarbij uitgegaan wordt van een pensioenleeftijd conform de huidige wetgeving. Om goed te anticiperen op het dreigende personeelstekort voert SKOD een actief aannamebeleid.

Alleen voor identificatiedoeleinden
DRV Accountants & Adviseurs
Datum: 25-06-2020

De oorspronkelijke leegstand die door de terugloop van leerlingen ontstaan is op de verschillende locaties geeft ook kansen. Vooral peuterspeelzaalwerk en kinderopvang zijn partners waarmee veel affiniteit is en die kansen bieden tot IKC-ontwikkeling en vermindering van de financiële problemen van leegstand. Op verschillende locaties wordt er door de genoemde partners al gebruik gemaakt van de leegstaande ruimtes.

Het risico van stijgend ziekteverzuim wordt enerzijds bestreden door met regelmaat, minimaal driemaandelijks, het verzuimcijfer te bespreken met directeuren en gerichte maatregelen te nemen om snelle re-integratie te bewerkstelligen. Daarnaast worden tijdens SMO (Sociaal Medisch Overleg) risico's besproken. Het verzuim kent op dit moment een dalende trend.

Periodiek zal een medewerkers-tevredenheidsonderzoek worden gehouden om risicogroepen op te sporen en daar actie op te zetten. Het tevredenheidsonderzoek in algemene zin zal in 2020 weer plaats vinden.

Wat betreft de bezuinigingen van de lokale overheden zullen we bekijken hoe we expertise kunnen bundelen. Gezien de omvang van onze organisatie is daarbij samenwerking met andere besturen noodzakelijk. Maar ook de onderwijskundige samenwerking (met bijvoorbeeld de Stichting Katholiek Voortgezet Onderwijs Dongemond) kan als zodanig gezien worden. Ook de hoogbegaafdheidsklas en de Doe-klas op SKOD-niveau zijn dergelijke initiatieven. Daarnaast kan bundeling van krachten op bovenschools niveau, door het inrichten van expertise kringen, waar we bestuurlijk al op verschillende gebieden aan het ontwikkelen zijn, een antwoord zijn op die vraag.

In het maandelijks overleg dat de directeur bestuurder individueel voert met elke directeur staat financieel als vast punt geagendeerd.

Maandelijks vindt er een beoordeling plaats van de gerealiseerde loonkosten in relatie tot de begroting. Daarnaast wordt periodiek een financiële managementrapportage gegenereerd met betrekking tot de stand van zaken van de baten en lasten. In deze managementrapportage zijn naast de analyse een prognose, een balanspositie en de kengetallen opgenomen. Tevens worden ontwikkelingen binnen het primair onderwijs opgenomen die leiden tot mogelijke risico's voor het bestuur. Dit zijn belangrijke informatiebronnen om tijdig te kunnen reageren op probleemsituaties.

In de afgelopen periode heeft de planning en controlecyclus verder gestalte gekregen door de invoering van een nieuw 'MIS' (financieel en personeel) en het in gebruik nemen van 'WMK-PO' en 'Ultimview' (onderwijskundige).

Op bestuursniveau dagelijks en op schoolniveau hebben directeuren maandelijks digitaal inzage in financiële rapportagesystemen waarin zij met de actuele stand van zaken kunnen opvragen en analyseren.

Tot slot is er sprake van buffervorming als afdekking van de financiële risico's. De overheveling van het buitenonderhoud heeft de voorziening onderhoud doen stijgen. Samen met de bestemmingsreserves zal dit naar verwachting in voldoende mate dekkend zijn onder de huidige omstandigheden. Daarbij is het eigen vermogen van de stichting van een omvang dat negatieve resultaten van enige betekenis gedurende meerdere jaren ondervangen kunnen worden. De al eerdergenoemde meerjarenbegroting geeft tevens inzicht in de verhouding vermogen-risico's.

7.9 Risico inventarisatie.

Het belangrijkste risico voor SKOD is de overheid. De overheid kent grillige beleidslijnen op zowel financiering van onderwijs als het controleren van onderwijskwaliteit. Soms is er een positieve ontwikkeling (bijvoorbeeld het nieuwe inspectiekader) maar vaker is ontwikkeling wat onvoorspelbaar qua duurzaamheid van het beleid. SKOD heeft als wens dat er minder 'incidenteel' geld beschikbaar wordt gesteld aan scholen en/of besturen maar dat er een betere structurele financiering van onderwijs komt.

Een belangrijk risico voor SKOD blijft de dalende tendens van de leerlingenaantallen die vooral wordt veroorzaakt door de terugloop van het aantal leerlingen in het voedingsgebied. De instroom is de komende jaren lager dan de uitstroom waardoor het aantal leerlingen in de onderbouw gaat afnemen. De nieuwste gemeentelijke prognose laat echter wel een positiever beeld zien. Gezien de intern gehanteerde peildatum t-1 en de ruime uitstroom van personeel zien we het risico als klein.

Afgelezen voor identificatiedoelstellingen
DRY Accountants & Adviseurs
Datum: 25-06-2020

Risico	Maximale impact	Kans dat risico zich voordoet	Berekende verwachte impact
Leerlingenprognose, afwijking 10 leerlingen	€ 60.000	Erg kleine kans	€ 15.000
Er is een model ontwikkeld om de leerlingenprognose voor de komende vier jaren in beeld te brengen. Dit gebeurt op schoolniveau waarbij rekening gehouden wordt met de werkelijke uitstroom en de werkelijke doorstroom van onder- naar bovenbouw. De instroom wordt bepaald op basis van een reële inschatting door de directeur en de geboortecijfers van de gemeente. Jaarlijks wordt op basis van de nieuwe leerlingenprognoses de meerjarenbegroting samengesteld voor de komende vier kalenderjaren. De ontwikkelingen in de bekostiging worden hiermee in beeld gebracht waardoor er tijdig geanticipeerd wordt op de personele bezetting.			

SKOD heeft een relatief oud medewerkersbestand. En dat zorgt, ondanks de aanwezigheid van jonge potentie op de onderwijsmarkt, ervoor dat de komende jaren de vergrijzing alleen maar zal toenemen. Het onderwijs zal verzorgd worden met relatief dure medewerkers. Het overheidsbeleid is erop gericht om langer doorwerken te stimuleren. De conclusie is dat de inkomsten zullen dalen en de uitgaven zullen stijgen. Doordat de gemiddelde leeftijd oploopt is het risico aanwezig dat uitval door ziekte toeneemt en de ziekteverzuimpercentages oplopen. Personeelsbeleid met een sterke nadruk op duurzame inzetbaarheid is vol in ontwikkeling. Om deze kosten op te kunnen vangen is de bestemmingsreserve personeel onder andere gecreëerd. Binnen de begroting wordt rekening gehouden met een ziektepercentage van 4%. De stichting heeft de laatste jaren een lager percentage. Het risico wordt hierom als erg laag ingeschat.

Risico	Maximale impact	Kans dat risico zich voordoet	Berekende verwachte impact
Stijging ziekteverzuim met max 2%	€ 120.000	Gemiddelde kans	€ 60.000
Binnen SKOD heeft het voorkomen van langdurig ziekteverzuim de nodige aandacht. Het personeelsbeleidsplan wordt bijgesteld en Integraler van karakter.			

De Wet Arbeidsmarkt in Balans brengt eveneens risico's met zich mee. Speciale aandacht vraagt de ketenbepaling, waarbij contracten met medewerkers eerder kunnen leiden tot een vast dienstverband. De transitievergoeding kan grote invloed hebben op mogelijk vertrek van medewerkers.

Risico	Maximale impact	Kans dat risico zich voordoet	Berekende verwachte impact
Kosten WAB	€ 60.000	Waarschijnlijk	€ 10.000
In overleg met meerdere besturen in de regio West-Brabant wordt bezien hoe we dit risico kunnen minimaliseren. Ook werkt SKOD samen met een uitzendbureau om evt. risico's te verkleinen.			

De terugloop van leerlingen zal met zich meebrengen dat klaslokalen leeg komen te staan. Scholen zullen geconfronteerd worden met leegstand door minder leerlingen en daarop gekort worden terwijl zij wel kosten maken voor energie, onderhoud en dergelijke. Een kans daarin biedt de verhuur van ruimte ten behoeve van BSO en peuterspeelzaal op meer scholen dan nu het geval is.

Ten aanzien van ICT hebben de scholen omvangrijke investeringen gedaan. Dat zal de komende jaren de afschrijvingslasten doen stijgen. Vanaf 2019 zullen we de investeringen steeds meenemen in de meerjarenbegroting.

In de loop van 2019 is het meerjarenonderhoudsplan voor zowel het binnen- als het buitenonderhoud geactualiseerd waarbij ieder jaar kritisch wordt bekeken wat prioriteit heeft en wat de bijbehorende kasstroom uit is.

Daarnaast zien we in toenemende mate dat de materiële vergoeding onvoldoende is om de materiële lasten te bekostigen. Hierdoor komt de formatie onder druk te staan. Duidelijke en tijdige informatie over de omvang van de bekostiging is de basis voor een correcte jaar- en meerjarenbegroting.

7.10 Allocatie van middelen naar schoolniveau

De allocatie van middelen binnen SKOD gebeurt op basis van solidariteit. De bovenschoolse kosten, zijnde het bestuurskantoor en 'gezamenlijke' worden gealloceerd op basis van leerlingaantallen. De besluitvorming van deze allocatie gebeurt tijdens het begrotingsproces. In de periodieke cijfers worden deze doorbelastingen conform begroting verwerkt. Er vindt geen correctie (achteraf) plaats indien bovenschoolse kosten hoger/lager zijn dan begroot.

De lasten van het 'bestuurskantoor' en 'gezamenlijk' zijn 12,2% van de totale lasten. Dit betreft de loonkosten van de bestuurder, stafmedewerkers, bovenschoolse leraren, administratiekantoor, accountant, Raad van Toezicht, dotatie voorziening jubilea en onderhoud, bedrijfsgezondheidsdienst, licentie personele en financiële administratie.

Momenteel is er nog geen benchmark t.o.v. andere besturen waaraan deze percentages gemeten kunnen worden. Wel zijn de PO-Raad en VO-Raad bezig met het ontwikkelen van een dergelijk portaal en de definitie van de grondslagen die bij deze ratio's horen.

7.11 Onderwijsachterstanden (OAB)

Vanaf 2019-2020 hoeven scholen niet langer het opleidingsniveau van de ouders van hun leerlingen bij te houden. Het Centraal Bureau voor de Statistiek (CBS) berekende dat er vijf belangrijke kenmerken zijn die bepalen of een kind een onderwijsachterstand kan oplopen. Dat zijn:

- het opleidingsniveau van beide ouders;
- het herkomstland van de moeder;
- de verblijfsduur van de moeder in Nederland;
- het gemiddelde opleidingsniveau van alle moeders op de school;
- of de ouders in de schuldsanering zitten.

In de nieuwe regeling bepalen deze kenmerken hoe de overheid het beschikbare geld voor gemeenten en scholen verdeelt. Het CBS doet hiervoor de berekening. In de jaarrekening 2019 staan de volgende baten:

School	Baten 2019 OAB
04UF - De Stuifhoek	€ 7.409

De toegekende baten vanuit DUO komen ten gunste van de betreffende school. Er is geen allocatie van die middelen naar andere scholen. Ook bij het opstellen van het bestuursformatieplan is rekening gehouden met deze middelen. Hiermee krijgt de school beschikking over ruimte tot extra formatie, wat juist uit die specifieke middelen kan worden bekostigd.

7.12 Werkdrukakkoord

De schoolteams hebben een plan gemaakt voor de besteding van de werkdrukmiddelen. De P-MR heeft hiervoor akkoord gegeven. De extra middelen zijn als volgt ingezet:

Alleen voor identificatiedoeleinden
DRY Accountants & Adviseurs 31
Datum: 25-06-2020

Bestedingscategorie	Besteed bedrag 2019	Toelichting
Personeel	€ 260.765	De werkdrukmiddelen zijn ingezet ten behoeve van extra OOP en incidenteel een uitbreiding van een OP
Materieel	-	-
Professionalisering	-	-
Overig	-	-

De totale bate in 2019 was € 276.400. Er zijn geen niet-financiële maatregelen genomen om de werkdruk te verminderen.

7.13 Prestatiebox

De speerpunten uit het bestuursakkoord hebben betrekking op de kerntaken van het onderwijs. Onze organisatie heeft dan ook vanuit de lumpsum geïnvesteerd in de realisatie hiervan. De middelen uit de prestatiebox hebben het mogelijk gemaakt om de realisatie van onze ambities te versterken, te verdiepen en te versnellen.

Hierna geven we kort aan, aan welke ambities SKOD in 2019 m.n. gewerkt heeft en verantwoorden we (globaal) de gemaakte kosten.

De vijf aandachtsgebieden binnen de prestatiebox zijn:

1. Opbrengstgericht werken
2. Taal en rekenen
3. Professionalisering
4. Excellentie
5. Techniek

1. Opbrengstgericht werken

Hiervoor waren de volgende doelstellingen opgenomen:

- Iedere school behaalt tenminste voldoende eind- en tussenopbrengsten (voldoet aan de relatieve norm). Wanneer een school (nog) niet voldoet aan de norm wordt jaarlijks groei gerealiseerd
- SKOD ontwikkelt voor haar medewerkers een professionaliseringsaanbod, gericht op het vergroten van het didactisch handelen, waarbij zoveel mogelijk gebruik gemaakt zal worden van het talent en de expertise die in onze organisatie aanwezig is. Er wordt gezocht naar mogelijkheden om de in de organisatie aanwezige kennis en expertise te onderhouden en te borgen.
- Verder is er een bovenscholse intern begeleider aangesteld, wiens taak het is om zorg te dragen voor betere informatie-uitwisseling tussen de intern begeleiders van de scholen. Daarnaast ondersteunt de bovenscholse intern-begeleider bij de monitorgesprekken en is het mogelijk dat ze gerichte begeleiding biedt op de scholen.

2. Taal en rekenen

Op meerdere scholen is geïnvesteerd in de aanschaf van nieuwe leermaterialen of hebben scholingstrajecten plaatsgevonden.

3. Professionalisering

- Op alle scholen worden door de directie i.o.m. het team afspraken gemaakt over het borgen en uitbreiden van de professionalisering van de leerkrachten.
- De expertise van de Intern begeleiders m.b.t. de eisen die Passend Onderwijs stelt aan de scholen, wordt structureel vergroot en sluit aan bij de recente ontwikkelingen

4. Excellentie

Er is gezocht naar mogelijkheden om binnen de bestaande structuren meer maatwerk te kunnen bieden aan excellente leerlingen. Hiertoe zijn op meerdere scholen projecten gestart en oplossingen geïmplementeerd.

5. Techniek

Op enkele scholen is techniekonderwijs geïntegreerd in het reguliere lespakket en wordt dit onderwijs verzorgd door de eigen leerkracht.

7.14 Continuïteitsparagraaf

Personele bezetting

	31-12-2019	31-12-2020	31-12-2021	31-12-2022
DIR	6,80	6,80	6,80	6,80
OP	80,18	67,49	64,72	64,05
OOP	19,79	19,79	19,79	19,79
Totaal	106,77	94,08	91,31	90,64

- In de meerjarenbegroting is begroot op totale FTE's. In bovenstaande tabel is er voor gekozen de mutatie in FTE toe te wijzen aan het OP.
- Bovenstaande FTE's zijn inclusief vervanging ziekte en vervanging zwangerschaps- en bevallingsverlof.

Leerlingaantallen

BRIN	School	01-10-2019	01-10-2020	01-10-2021	01-10-2022
03VX	De Elsenhof	147	150	145	144
04UF	De Stulphoek	222	222	235	240
06IE	Zonzeel	175	162	162	162
07NK	Den Duin	212	215	221	217
08LH	De Zeggewijzer	216	213	213	204
08WR	De Lage Weide	501	498	488	482
		1.473	1.460	1.464	1.449

Meerjarenbalans

	ACT 2019	BUD 2020	BUD 2021	BUD 2022
ACTIVA				
VASTE ACTIVA				
Immateriële vaste activa	-	-	-	-
Materiële vaste activa	1.281.504	1.308.856	1.200.397	1.525.071
Financiële vaste activa	1.294.386	1.325.897	1.325.897	1.325.897
VLOTTENDE ACTIVA				
Voorraad	-	-	-	-
Vorderingen	495.045	440.128	440.128	440.128
Kortlopende effecten	-	-	-	-
Liquide middelen	1.982.446	1.577.153	1.411.246	1.300.253
	5.053.381	4.652.034	4.377.668	4.591.349
PASSIVA				
EIGEN VERMOGEN				
Algemene reserve	2.755.754	2.722.325	2.672.959	2.761.640
Bestemmingsreserve publiek	433.514	248.495	248.495	248.495
Bestemmingsreserve privaat	182.115	184.063	184.063	184.063
Overige reserves	-	-	-	-
Overige fondsen	-	-	-	-
VOORZIENINGEN	852.748	674.406	449.406	574.406
KORTLOPENDE SCHULDEN	829.250	822.745	822.745	822.745
	5.053.381	4.652.034	4.377.668	4.591.349

- De stichting is volledig gefinancierd met eigen vermogen en dit zal ook naar de toekomst toe het streven blijven. Mocht de stichting hiertoe, ondanks de resultaten vanuit de meerjarenbegroting (goedgekeurd door CvB en RvT op 15 juni 2020), niet in staat blijken dan zullen financieringsmogelijkheden zoals schatkistbankieren worden overwogen.
- De vorderingen zijn in de meerjarenbalans gelijkgesteld aan de balans 2018.
- De kortlopende schulden zijn gelijk gesteld aan de balans van 2018.
- De liquide middelen stijgen als gevolg van de positief begrote resultaten en investeringen conform het budget van 2019.
- De verwachte resultaten in de komende jaren zijn gemuteerd op de algemene reserve. Met de positieve resultaten wordt het eigen vermogen verder opgebouwd.
- **Nota bene:** het verloop van de balansposten vanaf 2020 strookt niet met de cijfers van 2019, Uitgangspunt voor de cijfers van 2020 en verder is de vastgestelde meerjarenbegroting 2020 ev, ontleend aan de P&C cyclus.

Alleen voor identificatiedoeleinden 34
 DRV Accountants & Adviseurs
 Datum: 25-06-2020

Meerjarenbegroting

	2019	2020	2021	2022
BATEN				
3.1 Rijksbijdrage OCW	8.816.243	9.027.509	8.732.020	8.653.295
3.2 Overige overheidsbijdragen	118.075	94.067	74.789	64.400
3.5 Overige baten	90.033	70.000	70.000	70.000
	9.024.351	9.191.576	8.876.809	8.787.695
LASTEN				
4.1 Personeelslasten	7.261.238	7.631.354	7.173.922	6.962.690
4.2 Afschrijvingen	439.383	432.923	372.528	372.599
4.3 Huisvestingslasten	614.946	607.300	595.100	595.100
4.4 Overige lasten	886.279	800.755	791.905	775.905
	9.201.846	9.472.332	8.933.455	8.706.294
SALDO BATEN EN LASTEN	-177.496	-280.756	-56.646	81.401
FINANCIËLE BATEN EN LASTEN	-15.871	7.280	7.280	7.280
RESULTAAT	-193.367	-273.476	-49.366	88.681

Totale baten per leerling

De totale baten per leerling bedragen € 6.240. In de meerjarenbegroting zijn door de PO-raad ingeschatte stijgingen in de bekostiging per leerling voorzichtigheidshalve niet meegenomen. Ook is ervoor gekozen niet-structurele baten vanuit het Samenwerkingsverband (wel de per december 2019 afgegeven arrangementen) niet mee te nemen.

De zichtbare stijging van de totale baten per leerling ten opzichte van 2018 heeft te maken met de prijsbijstelling van de Rijksbijdrage (referentiesystematiek).

FTE Verbruik

Het is belangrijk het FTE-verbruik in lijn te blijven laten lopen met de terugloop van leerlingen. Om de komende jaren binnen de kaders van het weerstandsvermogen te kunnen blijven stuurt het bestuur in 2020 op 83,03% inzet van de totale jaarinkomsten op personele lasten. Om de bezetting van de groepen te kunnen blijven garanderen en enige ruimte te creëren voor personeelsontwikkeling zal in 2021 deze inzet naar 80,82% worden bijgesteld. In 2019 is door het bestuur gestuurd op het creëren van een ruime flexibele schil van ruim 3 Fte leerkrachten (in totaal 11 FTE leerkrachten hebben een tijdelijke aanstelling) en bijna 6 FTE onderwijs ondersteunend personeel. Deze maakt het mogelijk de reductie in FTE's indien nodig de komende jaren te realiseren. Van natuurlijk verloop is de komende vier jaren ongeveer 9,3 Fte.

Loonkosten per FTE

De stijging van de gemiddelde last per FTE vanaf 2019 ten opzichte van voorgaand jaar wordt met name veroorzaakt door loonsverhoging in de nieuwe CAO. De CAO stijging leidt over het algemeen tot een

aanpassing in Rijksbijdrage ter compensatie (referentiesystematiek). In de begroting van de loonkosten is rekening gehouden met de verwachte ontwikkeling van lonen en sociale lasten. Ook de Rijksbijdrage is in het model op deze verhoging bijgesteld. Zie ook de risicoparagraaf.

Begrote materiële kosten per leerling

De materiële kosten per leerling laten een stijging zien in de meerjarenbegroting 2020-2023 ten opzichte van eerdere begrotingen/jaarrekening. Dit heeft te maken met het feit dat de huisvestingslasten gelijk blijven bij een dalend leerlingaantal.

Gezien de ontwikkelingen in huisvesting (verbouw/nieuwbouw) komende jaren blijven de (groot) onderhoudskosten een punt van aandacht.

7.15 Impact Coronacrisis 2020

Zoals toegelicht in de Gebeurtenissen na balansdatum in de jaarrekening hebben de Covid-19-uitbraak en maatregelen die door diverse overheden naar aanleiding daarvan zijn genomen om het virus in te perken gevolgen gehad voor SKOD in de eerste vier maanden van 2020.

Naast de reeds bekende effecten leidt de macro-economische onzekerheid voornamelijk niet tot verstoring van onze activiteiten en is het onbekend wat de gevolgen (op langere termijn) voor onze lesgevende activiteiten zijn. De schaal en duur van deze pandemie blijven onzeker, maar zullen naar verwachting gevolgen hebben voor onze activiteiten. De belangrijkste risico's die voortvloeien uit de huidige onzekere situatie inzake Covid-19 zijn:

- **Toeleveringsketen:** het risico bestaat dat onze leveranciers zodanig in de financiële problemen komen dat we op zoek moeten naar andere leveranciers;
- **Baten en resultaat:** Doordat SKOD grotendeels is gefinancierd uit rijksmiddelen is het risico op lagere baten nihil.
- **Bijzondere waardeverminderingen:** er is geen risico op (bijzondere) waardeverminderingen van activa.
- **Overheidssteun:** SKOD hoeft geen gebruik te maken van overheidssteun, omdat de bekostiging al geschiedt door de overheid;
- **Financiering en liquiditeit:** SKOD heeft voldoende liquiditeit en is volledig gefinancierd met eigen vermogen. Het risico van onvoldoende liquiditeit is nihil.
- **Interne beheersing:** De personele en financiële administratie kan vanuit huis worden gevoerd. Er is frequent overleg tussen de diverse geledingen (bestuurder, directeuren, stafmedewerkers) om hiermee de voortgang en gestelde kaders te bewaken. Ook is er veel aandacht voor de gezondheid van ons personeel en digitale veiligheid binnen de stichting;
- **Continuïteit:** SKOD heeft een solide financiële basis, waardoor er geen enkele sprake is dat de continuïteit in het geding komt.

8. Jaarrekening 2019

Stichting Katholiek Onderwijs Drimmelen

Alleen voor identificatiedoelender
DRV Accountants & Adviseurs
Datum: 25-06-2020

A. Balans per 31-12-2019 na resultaatbestemming

1	Activa	31-12-2019 EUR	31-12-2018 EUR
1.1	Vaste activa		
1.1.2	Materiële vaste activa	1.281.504	1.540.641
1.1.3	Financiële vaste activa	1.294.386	1.325.897
	<u>Totaal vaste activa</u>	<u>2.575.890</u>	<u>2.866.538</u>
1.2	Viottende activa		
1.2.2	Vorderingen	495.045	440.128
1.2.4	Liquide middelen	1.982.446	1.818.232
	<u>Totaal viottende activa</u>	<u>2.477.491</u>	<u>2.258.360</u>
	<u>Totaal activa</u>	<u>5.053.381</u>	<u>5.124.899</u>
2	Passiva	31-12-2019 EUR	31-12-2018 EUR
2.1	Eigen vermogen	3.371.383	3.564.750
2.2	Voorzieningen	852.748	737.406
2.4	Kortlopende schulden	829.250	822.743
	<u>Totaal passiva</u>	<u>5.053.381</u>	<u>5.124.899</u>

Alleen voor identificatiedoelender
DRV Accountants & Adviseurs
Datum: 25-06-2020

B. Staat van baten en lasten over 2019

	Realisatie 2019 EUR	Begroting 2019 EUR	Realisatie 2018 EUR
3 Baten			
3.1 Rijksbijdragen OCW	8.816.243	8.427.689	8.478.202
3.2 Overige overheidsbijdragen	118.075	132.067	159.800
3.5 Overige baten	<u>90.033</u>	<u>46.250</u>	<u>75.644</u>
Totaal baten	<u>9.024.351</u>	<u>8.606.006</u>	<u>8.713.647</u>
4 Lasten			
4.1 Personeelslasten	7.281.238	6.932.527	6.806.503
4.2 Afschrijvingen	439.383	400.823	335.631
4.3 Huisvestingslasten	614.946	601.877	681.059
4.4 Overige lasten	<u>886.279</u>	<u>814.450</u>	<u>995.657</u>
Totaal lasten	<u>9.201.846</u>	<u>8.749.677</u>	<u>8.818.850</u>
Saldo baten en lasten	<u>-177.496</u>	<u>-143.671</u>	<u>-105.203</u>
6 Financiële baten en lasten	<u>-15.871</u>	<u>7.280</u>	<u>6.671</u>
	-15.871	7.280	6.671
Resultaat	<u>-193.367</u>	<u>-136.391</u>	<u>-98.532</u>
Resultaat na belastingen	<u>-193.367</u>	<u>-136.391</u>	<u>-98.532</u>
Totaal resultaat	<u>-193.367</u>	<u>-136.391</u>	<u>-98.532</u>

Alleen voor identificatiedoeleinden
 DRV Accountants & Adviseurs
 Datum: 25-06-2020

C. Kasstroomoverzicht over 2019

	Reëalisatie 2019 EUR	Reëalisatie 2018 EUR
<u>Kasstroom uit operationele activiteiten</u>		
Saldo van baten en lasten	-177.496	-105.203
Aanpassingen voor:		
- Afschrijvingen	439.383	335.631
- Mutaties voorzieningen	115.343	95.718
- Ov mutaties eigen vermogen	<u>0</u>	
	554.726	431.349
Veranderingen in vlottende middelen:		
- Vorderingen	-54.917	-7.561
- Kortlopende schulden	<u>6.506</u>	<u>-136.803</u>
	-48.411	-144.364
Kasstroom uit bedrijfsoperaties	328.819	181.782
Ontvangen interest	3.328	3.783
Betaalde interest	-41.499	-12.023
Baten financiële vaste activa	<u>22.300</u>	<u>14.912</u>
	-15.871	6.672
Totale kasstroom uit operationele activiteiten	312.948	188.454
<u>Kasstroom uit investeringsactiviteiten</u>		
Investerings in materiële vaste activa	-180.245	-756.330
Desinvesteringen in materiële vaste activa	0	0
Investerings in financiële vaste activa		0
Desinvesteringen in financiële vaste activa	<u>31.511</u>	<u>88.307</u>
	-148.734	-668.023
Totale kasstroom uit investeringsactiviteiten	-148.734	-668.023
<u>Mutatie liquide middelen</u>		
	<u>164.214</u>	<u>-479.569</u>
Liquide middelen 1-1	1.818.232	2.297.801
Liquide middelen 31-12	1.982.446	1.818.232
Mutatie Liquide middelen	<u>164.214</u>	<u>-479.569</u>

Aileen voor identificatiedoeleinden
 DRY Accountants & Adviseurs
 Datum: 25-06-2020

D. Grondslagen

Gegevens over de rechtspersoon

Naam: Stichting Katholiek Onderwijs Drimmelen

Rechtsvorm: Stichting

Zetel: Made

Kamer van Koophandel: 41099013

1. Algemeen

De jaarrekening is opgesteld met inachtneming van de bepalingen opgenomen in de Ministeriële Richtlijn jaarverslaggeving onderwijs. Hierbij wordt aansluiting gezocht bij de bepalingen van Boek 2 titel 9 van het Burgerlijk Wetboek en de Richtlijnen voor de jaarverslaggeving waaronder Richtlijn 660 Onderwijsinstellingen.

De waardering van activa en passiva en de bepaling van het resultaat vindt plaats op basis van historische kosten. Tenzij bij de desbetreffende grondslag voor de specifieke balanspost anders wordt vermeld, worden de activa en passiva opgenomen tegen de nominale waarde.

Baten en lasten worden toegerekend aan het jaar waarop ze betrekking hebben. Winsten worden slechts opgenomen voor zover zij op balansdatum zijn gerealliseerd. Verplichtingen en mogelijke verliezen die hun oorsprong vinden voor het einde van het verslagjaar, worden in acht genomen indien zij voor het opmaken van de jaarrekening bekend zijn geworden.

De gehanteerde grondslagen voor waardering en resultaatbepaling zijn gebaseerd op continuïteitsveronderstelling van de stichting.

De in de jaarrekening opgenomen bedragen luiden in hele euro's.

Vergelijkende cijfers

Voor zover van toepassing zijn ter vergelijking de realisatiecijfers opgenomen van het voorgaande jaar, alsmede de cijfers van de meest recente, vastgestelde versie van de begroting van het verantwoordingsjaar.

Het bestuur heeft zich een oordeel gevormd over de zaken die in het jaarverslag worden besproken en heeft voor de bedragen die in de jaarrekening zijn opgenomen schattingen gemaakt. Indien dit voor het geven van het in art. 2:362 lid 1 BW vereiste inzicht noodzakelijk is, is de aard van deze oordelen en schattingen inclusief de bijbehorende veronderstellingen opgenomen bij de toelichting op de betreffende jaarrekeningpost.

2. Grondslagen voor waardering van activa en passiva

De materiële vaste activa worden gewaardeerd op verkrijgingsprijs onder aftrek van eventuele investeringssubsidies, verminderd met de cumulatieve afschrijvingen en indien van toepassing met bijzondere

waardeverminderingen. De afschrijvingen worden gebaseerd op de geschatte economische levensduur en worden berekend op basis van een vast percentage van de verkrijgingsprijs, rekening houdend met een eventuele restwaarde.

Er wordt een activeringsgrens gehanteerd van € 1.000. Investerings onder de activeringsgrens worden rechtstreeks ten laste van het resultaat gebracht.

Afschrijvingen vinden plaats volgens de lineaire methode op basis van de geschatte levensduur.

Er wordt afgeschreven vanaf de eerste maand in gebruikname.

Op terreinen wordt niet afgeschreven.

Schoolgebouwen waarvan het juridisch eigendom berust bij de stichting en het economisch eigendom bij de gemeente zijn niet in de balans opgenomen.

1.3 Financiële vaste activa

De onder de financiële vaste activa opgenomen effecten worden gewaardeerd tegen beurswaarde.

1.5 Vorderingen en overlopende activa

De vorderingen worden bij eerste verwerking opgenomen tegen de reële waarde en vervolgens gewaardeerd tegen de geamortiseerde kostprijs. De reële waarde en geamortiseerde kostprijs zijn gelijk aan de nominale waarde.

Noodzakelijk geachte voorzieningen voor het risico van oninbaarheid worden in mindering gebracht. Deze voorzieningen worden bepaald op basis van individuele beoordeling van de vorderingen.

De vorderingen en overlopende activa hebben een looptijd korter dan een jaar, tenzij dit bij de toelichting op de balans anders is aangegeven.

1.7 Liquide middelen

De liquide middelen staan, voor zover niet anders vermeld in de toelichting op de balans, ter vrije beschikking van het bestuur en worden gewaardeerd tegen nominale waarde.

Liquide middelen die niet ter directe beschikking staan worden verwerkt onder de vorderingen. Liquide middelen die langer dan 12 maanden niet ter directe beschikking staan, worden verwerkt onder de financiële vaste activa.

2.1 Eigen vermogen

De algemene reserve betreft een buffer ter waarborging van de continuïteit van het bevoegd gezag en wordt opgebouwd uit resultaatbestemming van overschotten welke ontstaan uit het verschil tussen de toegerekende baten en werkelijk gemaakte lasten. In geval van een tekort wordt dit resultaat ten laste van de algemene reserve gebracht.

Reserves worden geacht uit publieke middelen te zijn opgebouwd tenzij expliciet anders is vermeld in de toelichting op de balans.

2.1.2 Bestemmingsreserve (publiek)

De bestemmingsreserves zijn bedoeld voor specifieke toekomstige uitgaven die uit de huidige beschikbare middelen voldaan moeten worden.

Aan de bestemmingsreserves ligt een plan ten grondslag waarin is opgenomen welke uitgaven ten laste van de reserves komen, een inschatting van het totaal aan uitgaven en een inschatting in welk jaar de uitgaven zullen worden gedaan.

Er zijn bestemmingsreserves gevormd uit op scholen verkregen middelen voor techniek, cultuurloper en passend onderwijs. Er is tevens een bestemmingsreserve gevormd voor de nabetaling die in 2020 komt als gevolg van de in 2019 afgesloten CAO.

2.1.3 Bestemmingsreserve (privaat)

Dit betreft middelen die in het verleden zijn verkregen door de verkoop van eigen grond, sponsorinkomsten en opbrengsten oud papier.

Alleen voor identificatiedoeleinden
DRV Accountants & Adviseurs
Datum: 25-06-2020

2.2 Voorzieningen

Voorziening worden gevormd voor in rechte afdwingbare of feitelijke verplichtingen die op de balansdatum bestaan, wanneer het waarschijnlijk is dat een uitstroom van middelen noodzakelijk is en waarvan de omvang op betrouwbare wijze is in te schatten en voor zover deze verplichtingen en risico's niet op activa in mindering zijn gebracht.

De voorzieningen worden gewaardeerd tegen de beste schatting van de bedragen die noodzakelijk zijn om de verplichtingen per balansdatum af te wikkelen. De voorzieningen worden gewaardeerd tegen de nominale waarde van de uitgaven die naar verwachting noodzakelijk zijn om de verplichtingen af te wikkelen, tenzij anders vermeld.

Wanneer de verwachting is dat een derde de verplichtingen vergoedt, en wanneer het waarschijnlijk is dat deze vergoeding zal worden ontvangen bij de afwikkeling van de verplichting, dan wordt deze vergoeding als een actief in de balans opgenomen.

Voorzieningen worden onderscheiden naar aard en doel.

Toevoegingen aan de voorzieningen vinden plaats door donaties ten laste van de staat van baten en lasten.

Onttrekkingen vinden rechtstreeks plaats ten laste van de betreffende voorziening.

De voorzieningen zijn verdeeld naar langlopend en kortlopend. Kortlopend heeft betrekking op het deel van de voorziening met een looptijd van maximaal één jaar. Het langlopend deel op het deel met een looptijd langer dan één jaar.

2.2.1 Personeelsvoorziening

Voorziening jubilea

Op grond van de Richtlijnen voor de Jaarverslaggeving is een voorziening voor toekomstige jubileumuitkeringen gevormd. Voor de berekening is uitgegaan van een standaard leeftijd van Indiensttreding van 25 jaar. Vanaf deze datum bouwt de medewerker aanspraken op voor een te ontvangen jubileum-gratificatie bij 25-jarig en 40-jarig dienstverband. Er is rekening gehouden met een variabele blijfkans en een rekenrente van 0,4%.

Voorziening spaarverlof

De voorziening spaarverlof is opgenomen voor de waarde van de in het verleden gespaarde bedragen. Betaalde bedragen inzake het spaarverlof worden ten laste van de voorziening gebracht.

2.2.3 Overige voorzieningen

Voorziening groot onderhoud en buitenonderhoud

Voor uitgaven voor groot onderhoud van gebouwen wordt een voorziening gevormd om deze lasten gelijkmatig te verdelen over een aantal boekjaren. De toevoegingen aan de voorziening worden bepaald op

basis van het geschatte bedrag van het groot onderhoud en de periode die telkens tussen de werkzaamheden voor groot onderhoud verloopt.

Stichting Katholiek Onderwijs Drimmelen maakt gebruik van de tijdelijke regeling waarbij het voor de boekjaren 2018 en 2019 is toegestaan de jaarlijkse toevoegingen aan de voorziening groot onderhoud te bepalen op basis van het voorgenomen groot onderhoud gedurende de gehele planperiode van het groot onderhoud op het niveau van het onderwijsplan, gedeeld door het aantal jaren waaruit deze planperiode bestaat.

2.4 Kortlopende schulden en overlopende passiva

Dit betreffen schulden met een op balansdatum resterende looptijd van ten hoogste één jaar.

Kortlopende schulden worden bij eerste verwerking gewaardeerd tegen reële waarde en vervolgens gewaardeerd

tegen geamortiseerde kostprijs. De reële waarde en geamortiseerde kostprijs zijn gelijk aan de nominale waarde van de schuld.

Overlopende passiva betreffen vooruitontvangen bedragen die aan opvolgende perioden worden toegerekend en nog te betalen bedragen, voor zover ze niet onder andere kortlopende schulden zijn te plaatsen.

3. Grondslagen voor bepaling van het resultaat

Algemeen

Baten en lasten worden toegerekend aan het jaar waarop ze betrekking hebben. Winsten worden slechts opgenomen voor zover zij op de balansdatum zijn gerealiseerd. Verplichtingen en mogelijke verliezen die hun oorsprong vinden voor het einde van het verslagjaar, worden in acht genomen indien zij voor het opraken van de jaarrekening bekend zijn geworden.

De instelling heeft in haar statuten geen bepalingen opgenomen omtrent de verdeling van de winst. Er is dus geen statutaire regeling winstbestemming.

3.1 Rijksbijdragen

De ontvangen (normatieve) rijksbijdrage en de niet-geoormerkte OCW-subsidies (vrij besteedbare doelsubsidies zonder verrekeningsclausule) worden in het jaar waarop de toekenningen betrekking hebben volledig verwerkt als bate in de staat van baten en lasten.

Geoormerkte OCW subsidies met een vrij besteedbaar overschot (doelsubsidies waarbij het overschot geen

verrekeningsclausule heeft) worden ten gunste van de staat van baten en lasten verantwoord naar rato van de voortgang van de gesubsidieerde activiteiten. Het deel van de subsidies waarvoor nog geen activiteiten zijn verricht per balansdatum, worden verantwoord onder de overlopende passiva, zolang de bestedingstermijn niet is verlopen. Geoormerkte OCW-subsidies (doelsubsidies met verrekeningsclausule) worden ten gunste van de staat van baten en lasten verantwoord in het jaar waarin de gesubsidieerde lasten komen. Niet bestede middelen worden verantwoord onder de overlopende passiva zolang de bestedingstermijn niet is verlopen.

Ontvangen doorbetalingen Rijksbijdragen Samenwerkingsverbanden.

De bedragen die het Samenwerkingsverband als gelden passend onderwijs heeft doorbetaald aan de aangesloten schoolbesturen zijn als volgt verwerkt:

- gelden die OCW namens de Samenwerkingsverbanden aan de scholen overmaakt zijn verantwoord onder categorie 3.1.1 Ontvangen Rijksbijdragen;
- de overige generieke overdrachten (bedrag per leerling) en speciale overdrachten (arrangementen) worden onder categorie 3.1.3.3 Ontvangen doorbetalingen Rijksbijdrage Samenwerkingsverbanden verwerkt.

3.2 Overige overheidsbijdragen en -subsidies

Onder de overige overheidsbijdragen worden de vergoedingen opgenomen verstrekt door gemeente, provincie of andere overheidsinstellingen. De overige overheidsbijdragen worden toegerekend aan het verslagjaar waarop ze betrekking hebben.

Exploitatiesubsidies worden als bate verantwoord in de staat van baten en lasten in het jaar waarin de gesubsidieerde kosten zijn gemaakt of opbrengsten zijn gederfd, of wanneer een gesubsidieerd exploitatietekort zich heeft voorgedaan. De baten worden verantwoord als het waarschijnlijk is dat deze worden ontvangen en de instelling de condities voor ontvangst kan aantonen.

3.5 Overige baten

Onder de overige baten worden de vergoedingen opgenomen die niet verstrekt zijn door het Ministerie van OCW, gemeenten, provincie of andere overheidsinstellingen. De overige baten worden toegerekend aan het verslagjaar waarop ze betrekking hebben.

4.1 Personeelslasten

Lonen, salarissen en sociale lasten worden op grond van de arbeidsvoorwaarden verwerkt in de staat van baten en lasten en voor zover ze verschuldigd zijn aan werknemers.

Lonen, salarissen en sociale lasten worden op grond van de cao uitbetaald. De beloningen van het personeel worden als last in de staat van baten en lasten verantwoord in de periode waarin de arbeidsprestatie wordt verricht en, voor zover nog niet uitbetaald, als verplichting op de balans opgenomen. Als de reeds betaalde bedragen de verschuldigde beloningen overtreffen, wordt het meerdere opgenomen als een overlopend actief voor zover er sprake zal zijn van terugbetaling door het personeel of van verrekening met toekomstige betalingen door het bevoegd gezag.

Alleen voor identificatiedoeleinden
DRV Accountants & Adviseurs
Datum: 25-06-2020

4.2 Afschrijvingen

Gebouwen en terreinen

Onder gebouwen en terreinen vallen:

- Gebouwen: afschrijvingstermijn 40 jaar
- Verbouwing scholen: afschrijvingstermijn 20 jaar
- Verbouwing bestuurskantoor: afschrijvingstermijn 8 jaar

Inventaris en apparatuur

Onder inventaris en apparatuur vallen:

- Stoffering: afschrijvingstermijn 10 jaar
- Meubilair: afschrijvingstermijn 20 jaar
- Machines en installaties: afschrijvingstermijn 12 jaar
- Duurzame apparatuur: afschrijvingstermijn 5 jaar
- ICT-apparatuur: afschrijvingstermijn 4 jaar

Andere vaste bedrijfsmiddelen

Onder andere vaste bedrijfsmiddelen vallen:

- Leermiddelen: afschrijvingstermijn 5 jaar
- Touchscreens: afschrijvingstermijn 5 jaar

4.3 Huisvestingslasten

Onder de huisvestingslasten worden de uitgaven voor huisvesting opgenomen. De lasten worden toegerekend aan het verslagjaar waarop ze betrekking hebben.

4.4 Overige lasten

De overige lasten hebben betrekking op uitgaven die voortvloeien uit aangegane afspraken dan wel noodzakelijk zijn voor het geven van onderwijs en worden toegerekend aan het verslagjaar waarop ze betrekking hebben.

Pensioenen

Stichting Katholiek Onderwijs Drimmelen heeft voor haar werknemers een toegezegde pensioenregeling. Hiervoor in aanmerking komen de werknemers die op de pensioengerechtigde leeftijd recht hebben op een pensioen dat is gebaseerd op het gemiddeld verdiende loon berekend over de jaren dat de werknemer pensioen heeft opgebouwd.

Verplichtingen, welke voortvloeien uit deze rechten van haar personeel, zijn ondergebracht bij het

bedrijfstakpensioenfonds ABP. Aan het ABP worden premies betaald waarvan een deel door de werkgever en een deel door de werknemer wordt betaald.

De pensioenrechten worden jaarlijks geïndexeerd, indien en voor zover de dekkingsgraad van het pensioenfonds (het vermogen van het pensioenfonds gedeeld door haar financiële verplichtingen) dit toelaat.

Per 31 december 2019 heeft dit pensioenfonds een dekkingsgraad van 97,8%. De pensioenverplichting wordt gewaardeerd volgens de 'verplichting aan de pensioenuitvoerder benadering'. In deze benadering wordt de aan de pensioenuitvoerder te betalen premie als last in de staat van baten en lasten verantwoord.

Er bestaat geen verplichting tot het voldoen van aanvullende bedragen in het geval van een tekort bij het ABP, anders dan het effect van hogere premies. Daarom zijn alleen de verschuldigde premies tot en met het einde van het boekjaar verantwoord in de jaarrekening.

Het pensioenfonds ABP probeert ieder jaar de pensioenen te verhogen met de gemiddelde stijging van de lonen in de sectoren overheid en onderwijs. Wanneer de dekkingsgraad lager is dan 105% vindt er geen indexatie plaats. Vooruitbetaalde premies worden opgenomen als overlopende activa indien dit tot een terugstorting leidt of tot een vermindering van toekomstige betalingen. Nog niet betaalde premies worden als verplichting op de balans opgenomen.

5. Financiële baten en lasten

Rentebaten en rentelasten worden tijdsevenredig verwerkt, rekening houdend met de effectieve rentevoet van de betreffende activa en passiva.

Alleen voor identificatiedoeleinden
DRY Accountants & Adviseurs
Datum: 25-06-2020

Financiële instrumenten en risicobeheersing

Algemeen

De in deze toelichting opgenomen gegevens verschaffen informatie die behulpzaam is bij het schatten van de omvang van risico's die verbonden zijn aan zowel de in de balans opgenomen als de niet in de balans opgenomen financiële instrumenten. De primaire financiële instrumenten van het bestuur, anders dan derivaten, dienen ter financiering van de operationele activiteiten van het bestuur of vormen direct uit deze activiteiten voort. Het beleid van het bestuur is om niet te handelen in financiële instrumenten voor speculatieve doeleinden. De belangrijkste risico's uit hoofde van de financiële instrumenten van het bestuur zijn het kredietrisico, het liquiditeitsrisico, het kasstroomrisico en renterisico.

Marktrisico

De instelling is werkzaam in Nederland. Het valutarisico is daarmee nihil.

De instelling loopt geen prijsrisico's.

De instelling loopt renterisico over de rentedragende vorderingen en rentedragende schulden.

Kredietrisico

De instelling heeft geen significante concentraties van kredietrisico.

Liquiditeitsrisico

Het bestuur heeft een treasurystatuut opgesteld waarin zij haar beleid omtrent liquiditeit heeft uiteengezet. Door tussentijdse monitoring en eventuele bijsturing worden liquiditeitsrisico's beheerst. De instelling maakt gebruik van één bank. Voor zover noodzakelijk, worden nadere zekerheden verstrekt aan de bank voor beschikbare kredietfaciliteiten.

Liquide middelen, vorderingen en kortlopende schulden

Gezien de korte looptijd van deze instrumenten benadert de boekwaarde de reële waarde.

Bepaling reële waarde

Een aantal grondslagen en toelichtingen in de jaarrekening vereist de bepaling van de reële waarde van zowel financiële als niet-financiële activa en verplichtingen. Voor waarderings- en informatieverschaffingsdoeleinden is de reële waarde op basis van de volgende methoden bepaald. Indien van toepassing wordt nadere informatie over de uitgangspunten voor de bepaling van de reële waarde vermeld bij het onderdeel van deze toelichting dat specifiek op het betreffende actief of de betreffende verplichting van toepassing is. De reële waarde van financiële instrumenten wordt bepaald door de verwachte kasstromen contant te maken tegen een disconteringsvoet die gelijk is aan de geldende risicovrije markrente voor de resterende looptijd vermeerderd met krediet- en liquiditeitsopslagen.

Grondslagen voor het kasstroomoverzicht

In samenhang met de balans en de staat van baten en lasten moet het kasstroomoverzicht bijdragen aan het inzicht in de financiering en liquiditeit.

Het kasstroomoverzicht is opgesteld volgens de indirecte methode.

De geldmiddelen in het kasstroomoverzicht bestaan uit liquide middelen en vlottende effecten. Effecten worden als liquide gezien indien deze als vlottend actief worden verantwoord.

Ontvangen en betaalde interest wordt opgenomen onder de kasstroom uit operationele activiteiten.

Transacties waarbij geen ruil van geldmiddelen plaatsvindt, waaronder financial leasing, worden niet in het kasstroomoverzicht opgenomen. De betaling van leasetermijnen wordt opgenomen onder de operationele activiteiten.

Alleen voor identificatiedoeleinden
DRV Accountants & Adviseurs
Datum: 25-06-2020

E. Toelichting behorende tot de balans

1 Activa

1.1 Vaste activa

1.1.2 Materiële vaste activa

	1.1.2.1	1.1.2.3	1.1.2.5	
	Gebouwen en terreinen	Inventaris en apparatuur	Andere vaste bedrijfsmiddelen	Totaal
Stand per 1 januari				
Aanschafprijs 1-1-2019	183.031	3.171.290	640.336	3.994.657
Afschrijving cumulatief 1-1-2019	59.535	1.823.297	571.183	2.454.015
Boekwaarde 1-1-2019	<u>123.496</u>	<u>1.347.993</u>	<u>69.153</u>	<u>1.640.641</u>
Investerings 2019	0	175.343	4.902	180.246
Desinvesterings 2019				
Afschrijvingen 2019	<u>23.593</u>	<u>386.816</u>	<u>28.975</u>	<u>439.383</u>
Saldo mutaties	<u>-23.593</u>	<u>-211.473</u>	<u>-24.072</u>	<u>-259.136</u>
Stand per 31 december				
Aanschafprijs 31-12-2019	183.031	3.346.633	645.238	4.174.902
Afschrijving cumulatief 31-12-2019	83.128	2.210.113	600.158	2.893.399
Boekwaarde 31-12-2019	<u>99.903</u>	<u>1.136.520</u>	<u>45.080</u>	<u>1.281.504</u>

1.1.3 Financiële vaste activa

	31-12-2019 EUR	31-12-2018 EUR
1.1.3.7 Effecten	1.294.386	1.325.897
Totaal financiële vaste activa	<u>1.294.386</u>	<u>1.325.897</u>

	31-12-2019 EUR	31-12-2018 EUR
1.1.3.7.2 Nederlandse Staatsobligaties		
Stand per 1 januari	162.095	148.801
Aankopen boekjaar	0	0
Verkopen boekjaar	0	0
Ongerealiseerde koersresultaten	-5.845	3.294
Stand 31 december	<u>146.250</u>	<u>152.095</u>

1.1.3.7.3 Overige obligaties

	31-12-2019 EUR	31-12-2018 EUR
Stand per 1 januari	1.173.802	1.186.203
Aankopen boekjaar	0	0
Verkopen boekjaar	0	0
Ongerealiseerde koersresultaten	-25.666	-12.401
Stand 31 december	<u>1.148.136</u>	<u>1.173.802</u>
Totaal effecten	<u>1.294.386</u>	<u>1.325.897</u>

Alleen voor identificatiedoeleinden
 DRV Accountants & Adviseurs
 Datum: 25-06-2020

Vlottende activa		31-12-2019	31-12-2018
1.2	Vorderingen	EUR	EUR
1.2.2.1	Debiteuren	10.187	9.339
1.2.2.2	Ministerie OCW	385.342	378.336
1.2.2.3	Gemeenten en GR's	11.129	7.578
1.2.2.10	Overige vorderingen	10.570	17.676
1.2.2.12	Vooruitbetaalde kosten	68.214	14.520
1.2.2.14	Te ontvangen interest	9.603	12.678
	Totaal vorderingen	495.045	440.128
1.2.4	Liquide middelen	31-12-2019	31-12-2018
		EUR	EUR
1.2.4.1	Kasmiddelen	264	188
1.2.4.2	Tegoeden op bankrekeningen	1.982.183	1.818.045
	Totaal liquide middelen	1.982.446	1.818.232

In het kasstroomoverzicht is de mutatie in liquide middelen uiteengezet. De liquide middelen staan ter vrije beschikking.

Allesn voor identificatiedoeleinden
 DRV Accountants & Adviseurs
 Datum: 25-06-2020

2 Passiva

2.1 Eigen vermogen

	Stand per 1-1-2019 EUR	Mutaties		Stand per 31-12- 2019 EUR
		Resultaat		
	EUR	EUR		
2.1.1.1 Algemene reserve	3.132.182	-376.438		2.755.754
	3.132.182	-376.438		2.755.754
2.1.1.2 Bestemmingsreserve (publiek)	248.495	-34.119		214.376
Bestemmingsreserve personele verplichting				
- Middelen Aanpak lerarentekort Onderwijsconvenant		149.073		149.073
- Middelen ter dekking van de aanpassingen in de cao		70.065		70.065
2.1.1.3 Bestemmingsreserve (privaat)	184.083	-1.948		182.115
	432.558	183.071		615.629
Totaal eigen vermogen	3.564.750	-193.387		3.371.383

Het stichtingskapitaal is als bestemmingsreserve privaat aangemerkt.
De publieke bestemmingsreserve is gevormd voor techniek, personeel en cultuurloper.

De bestemmingsreserve (publiek) bestaat uit reserveringen ten aanzien van Passend Onderwijs (121.153), Cultuurloper (26.097) en Techniek (37.024) en Personeel (30.102).

De bestemmingsreserve personele verplichting is gevormd voor de in 2020 te betalen bedragen bedragen in verband met de vastgestelde CAO-PO waarvoor in 2019 reeds bekostiging ontvangen is. Dit betreft betreft de eenmalige toekenning vanuit het Ministerie van OCW vanuit het "Convenant extra geld voor werkdrukverlichting en tekorten onderwijspersoneel in het funderend onderwijs 2020-2011" (150 miljoen po en 150 miljoen vo). Deze gelden worden aangewend voor de eenmalige uitkering van € 875 per fte in februari 2020 en bedraagt € 91.448. Daarnaast is sprake van een voorsortering op de effecten van de nieuwe CAO 2020, zoals de eenmalige uitkering van 33% van het maandloon, die in de verhoogde lumpsum 19/20 zou zijn verwerkt. Hiervoor is € 127.690 gereseerveerd.

De bestemmingsreserve (privaat) bestaat uit reserveringen ten aanzien van Verkoop grond (85.609), Oud Papier (65.785) en Sponsoring (30.721).

2.2 Voorzieningen

2.2.1 Personeelsvoorziening	133.330	156.607
2.2.3 Voorziening voor groot onderhoud	719.418	580.799
Stand per 31 december	852.748	737.406

	Mutaties				
	Stand per 1-1-2019	Dotaties 2019	Ont- trekkingen 2019	Vrijval 2019	Saldo 31-12-2019
	EUR	EUR	EUR	EUR	EUR
2.2.1.2 Voorziening spaarverlof personeel	22.988	-	12.928		10.059
2.2.1.4 Voorziening jubileumgratificaties	133.619	1.952	12.301		123.271
2.2.1 Personele voorzieningen	156.607	1.952	25.229	-	133.330
2.2.3 Voorziening voor groot onderhoud	580.799	238.534	99.915		719.418
Totaal voorzieningen	737.406	240.486	125.143	-	852.748

Voorziening jubileumgratificaties
Voorziening spaarverlof personeel
Overige voorzieningen
Totaal voorzieningen

	Onderverdeling saldo		
	Kortlopend deel < 1 jaar EUR	Deel 1 <= 5 jaar	Langlopende deel > 5 jaar EUR
	8.428	27.002	89.843
	8.000	2.059	0
	223.725	495.693	0
Totaal	238.151	524.754	89.843

Alleen voor identificatiedoeleinden
DRV Accountants & Adviseurs
Datum: 25-06-2020

2.4 Kortlopende schulden

	31-12-2019 EUR	31-12-2018 EUR
2.4.3 Schulden aan OCW	16.667	15.366
2.4.6 Schulden aan gemeenten	6.264	10.000
2.4.8 Crediteuren	90.834	109.385
2.4.9 Belastingen en premies sociale verzekeringen	279.828	271.239
2.4.10 Schulden terzake van pensioenen	94.653	77.798
2.4.12 Overige kortlopende schulden	1.452	839
2.4.14 Vooruitontvangen subsidies	69.891	54.908
2.4.17 Vakantiegeld en -dagen	228.397	217.031
2.4.19 Overige overlopende passiva	41.264	66.177
Totaal kortlopende schulden	829.250	822.743

	31-12-2019 EUR	31-12-2018 EUR
2.4.3 Schulden aan OCW		
Regeling zij-instroom 2018	16.667	10.000
Subsidie voor studieverlof		5.366
	16.667	15.366

In verband met het niet voldaan aan de subsidievoorwaarden zal een deel van de ontvangen subsidie moeten worden terugbetaald.

Niet uit de balans blijvende rechten en plichten

Het bevoegd gezag heeft de volgende meerjarige contracten afgesloten:

	Jaarlijkse verplichting EUR
Ricoh, huur kopieermachines, looptijd tot 1 juni 2021.	63.600
Main Energie, levering gas en elektra, looptijd tot 31 december 2020.	113.000

Aleen voor identificatiedoeleinden
 DRV Accountants & Adviseurs
 Datum: 25-06-2020

Toelichting behorende tot de staat van baten en lasten 2019

3 Baten

	Realisatie 2019 EUR	Begroting 2019 EUR	Realisatie 2018 EUR
3.1. Rijksbijdragen OCW	8.816.243	8.427.689	8.478.202
3.2. Overige subsidies OCW	118.075	132.067	159.800
3.6. Overige baten	90.033	46.250	75.644
	9.024.351	8.606.006	8.713.647

Van het totaal aan rijksbijdragen ad € 8.816.243 betreft een bedrag van € 149.073 incidenteel baten vanuit het onderwijsconvenant, zijnde € 99,25 per leerling.

3.1.1 Rijksbijdragen OCW	Realisatie 2019 EUR	Begroting 2019 EUR	Realisatie 2018 EUR
3.1.1.1 Rijksbijdragen OCW	8.129.796	7.784.567	7.616.122
	8.129.796	7.784.567	7.616.122

3.1.2 Rijksbijdragen OCW	Realisatie 2019 EUR	Begroting 2019 EUR	Realisatie 2018 EUR
3.1.2.1 Rijksbijdragen OCW	330.942	314.825	310.707
	330.942	314.825	310.707

3.1.3 Inkomensoverdrachten van rijksbijdragen

	Realisatie 2019 EUR	Begroting 2019 EUR	Realisatie 2018 EUR
3.1.3.3 Ontvangen doorbetalingen Rijksbijdrage SWV	355.505	328.297	551.373
	355.505	328.297	551.373
3.1 Totaal Rijksbijdragen OCW	8.816.243	8.427.689	8.478.202

3.2 Overige overheidsbijdragen en -subsidies

	Realisatie 2019 EUR	Begroting 2019 EUR	Realisatie 2018 EUR
3.2.2.2 Overige gemeentelijke bijdragen	95.895	120.400	137.792
3.2.2.3 Overige overheden	22.181	11.667	22.009
	118.075	132.067	159.800

3.5 Overige baten

	Realisatie 2019 EUR	Begroting 2019 EUR	Realisatie 2018 EUR
3.5.1 Opbrengsten verhuur	65.641	46.250	41.222
3.5.4 Sponsoring	7.061	-	4.685
3.5.5 Ouderbijdragen	12.432	-	12.314
3.5.10 Overige	4.899	-	17.422
Totaal overige baten	90.033	46.250	75.644

Afgelezen voor identificatiedoeleinden
 DRV Accountants & Adviseurs
 Datum: 25-06-2020

4 Lasten

4.1 Personeelslasten

	Realisatie 2019 EUR	Begroting 2019 EUR	Realisatie 2018 EUR
4.1.1 Lonen en salarissen			
4.1.1.1 Brutolonen en salarissen	5.072.690	4.976.725	4.737.714
4.1.1.2 Sociale lasten	702.902	701.882	655.489
4.1.1.3 Premies participatiefonds	192.784	207.869	223.703
4.1.1.4 Premies vervangingsfonds	9.640	9.064	8.354
4.1.1.5 Pensioenpremies	824.188	766.643	648.515
4.1.1 Lonen en salarissen	6.802.205	6.662.183	6.273.776
4.1.2 Overige personele lasten			
4.1.2.1 Dotaties personele voorzieningen	1.952	0	32.861
4.1.2.2 Personeel niet in loondienst	247.827	57.000	271.764
4.1.2.3 Overig	280.619	213.344	284.639
4.1.2 Overige personele lasten	530.398	270.344	589.264
4.1.3 Ontvangen vergoedingen			
4.1.3.1 Vergoedingen participatiefonds			
4.1.3.2 Vergoedingen vervangingsfonds	0	0	0
4.1.3.3 Uitkeringen die de personeelslasten verminderen	-71.366	0	-56.537
Totaal personeelslasten	7.281.238	6.932.527	6.806.503

Het aantal FTE bedroeg ultimo 2019 en 2018 respectievelijk 108,2 en 102,1

Het aantal medewerkers bedroeg ultimo 2019 en 2018 respectievelijk 153 en 146.

4.2 Afschrijvingen

	Realisatie 2019 EUR	Begroting 2019 EUR	Realisatie 2018 EUR
4.2.2 Afschrijvingen op materiële vaste activa			
Gebouwen en terreinen	23.593	25.032	22.712
Inventaris en apparatuur	386.816	270.387	217.340
Andere vaste bedrijfsmiddelen	28.975	105.423	95.580
Totaal afschrijvingen	439.383	400.823	335.631

4.3 Huisvestingslasten

	Realisatie 2019 EUR	Begroting 2019 EUR	Realisatie 2018 EUR
4.3.1 Huurlasten	-	-	7.814
4.3.2 Verzekeringslasten	466	1.500	-
4.3.3 Onderhoudskosten	84.547	57.500	86.612
4.3.4 Lasten voor energie en water	96.877	116.100	125.785
4.3.5 Schoonmaakkosten	156.024	128.700	143.194
4.3.6 Belastingen en heffingen	20.584	18.300	18.858
4.3.7 Dotatie overige onderhoudsvoorzieningen	238.534	272.277	272.277
4.3.8 Overige	17.914	7.500	26.519
Totaal huisvestingslasten	614.946	601.877	681.059

Alleen voor identificatiedoeleinden
 DRY Accountants & Adviseurs
 Datum: 25-06-2020

4.4 Overige instellingslasten

	Realisatie 2019 EUR	Begroting 2019 EUR	Realisatie 2018 EUR
4.4.1 Administratie- en beheerslasten	192.976	154.350	201.118
4.4.2 Inventaris en apparatuur	254.490	204.760	293.729
4.4.3 Leermiddelen	188.441	229.500	232.828
4.4.4 Dofalle overige voorzieningen			
4.4.5 Overige	250.373	225.850	267.983
Totaal overige instellingslasten	886.279	814.450	995.657

	Realisatie 2019 EUR	0 EUR	Realisatie 2018 EUR
Accountantslasten			
4.4.1.1 Onderzoek jaarrekening	15.173	15.000	15.000
4.4.1.2 Andere controleopdrachten			-
4.4.1.3 Fiscale adviezen			-
4.4.1.4 Andere niet-controledienst			-
	15.173	15.000	15.000

De genoemde bedragen voor de controle van de jaarrekening betreffen de kosten van de jaarrekening van het betreffende jaar. Het bedrag over 2019 betreft een raming.
De accountant heeft geen andere werkzaamheden dan de controleopdracht verricht.

Alleen voor identificatiedoeleinden
DRV Accountants & Adviseurs
Datum: 25-06-2020

6 Financiële baten en lasten

	2019 EUR	Begroting 2019 EUR	2018 EUR
6.1 Financiële baten			
6.1.1. Rentebaten en soortgelijke opbrengsten	3.328	-	3.783
6.1.3. Waardevermeerderingen FVA			205-
6.1.4. Opbrengsten van vorderingen FVA	22.300	15.000	15.117
	<u>25.628</u>	<u>15.000</u>	<u>18.694</u>
6.2 Financiële lasten			
6.2.1. Rentelasten en soortgelijke kosten	9.989-	7.720-	12.023-
6.2.2. Waardeverminderingen FVA	<u>31.511-</u>	<u>-</u>	<u>0-</u>
	<u>41.499-</u>	<u>7.720-</u>	<u>12.023-</u>
6.1 Saldo financiële baten en lasten	<u>15.871-</u>	<u>7.280</u>	<u>6.671</u>
Jaarresultaat	<u>193.367-</u>	<u>136.391-</u>	<u>98.532-</u>

F. Overzicht verbonden partijen

Naam	Stichting samenwerkingsverband PO 30-03, Optimale Onderwijs Kans
Juridische vorm	Stichting
Statutaire zetel	Ridderstraat 34
	4902 AB Oosterhout (NB)
Code activiteiten	4 (overig)
Eigen Vermogen 31-12-2019	onbekend
Resultaat 2019	onbekend
Art 2:403 BW	n.v.t.
Deelname %	n.v.t.
Consolidatie	nee

Aleen voor identificatiedoeleinden
 DRV Accountants & Adviseurs
 Datum: 25-06-2020

Model G : verantwoording subsidia's

G1. VERANTWOORDING VAN SUBSIDIES ZONDER VERREKENINGSCLAUSULE (Regeling ROS art. 13, lid 2 sub a en EZ regelingen betrekking hebben op de EZ subsidie)

Omschrijving	Toewijzing Kenmerk	Datum	Bedrag Toewijzing	Onvangen t/m verslagjaar	Prestatie afgerond
			€	€	Ja/nee
Subsidie voor studieverlof	2018/2/944532	20-09-2018	18.139	18.139	Ja
Subsidie voor studieverlof	2019/2/1216220 1006442-1	20-09-2019	24.186	24.186	nee
Subsidie voor studieverlof	2019/2/1216220 1006478-1	20-09-2019	9.674	9.674	nee
	totaal		51.999	51.999	

G2. VERANTWOORDING VAN SUBSIDIES MET VERREKENINGSCLAUSULE (Regeling ROS art. 13, lid 2 sub b en EZ regelingen betrekking hebben op de EZ subsidie)

G2.A. Aflopend per ultimo verslagjaar

Omschrijving	Toewijzing Kenmerk	Datum	Bedrag Toewijzing	Onvangen t/m verslagjaar	Totale kosten	Te verrekenen ultimo verslagjaar
			€	€	€	€
	totaal					

G2.B. Doorlopend tot in een volgend verslagjaar

Omschrijving	Toewijzing Kenmerk	Datum	Bedrag Toewijzing	Saldo 1-Jan-19	Onvangen in verslagjaar	Laster in Verslagjaar	Totale kosten 31-dec-19	Saldo nog te besteden 31-dec-19
			€	€	€	€	€	€
	totaal							

Alleen voor identificatiedoeleinden
 DRV Accountants & Adviseurs
 Datum: 25-06-2020

H. WNT overzicht van Stichting Katholiek Onderwijs Drimmelen

Per 1 januari 2013 is de Wet normering bezoldiging topfunctionarissen publieke en semipublieke sector (WNT) ingegaan. Deze verantwoording is opgesteld op basis van de volgende op Stichting Katholiek Onderwijs Drimmelen van toepassing zijnde regelgeving. Het bezoldigingsmaximum in 2019 voor Stichting Katholiek Onderwijs Drimmelen is het WNT-maximum voor het onderwijs. Voor het individuele bezoldigingsmaximum van Stichting Katholiek Onderwijs Drimmelen wordt verwezen naar onderstaande opstelling.

1. Bezoldiging topfunctionarissen

1a. Leidinggevende topfunctionarissen en gewezen topfunctionarissen met dienstbetrekking en leidinggevende topfunctionarissen zonder dienstbetrekking vanaf de 13e maand van van de functievervulling alsmede degenen die op grond van hun voormalige functie nog 4 jaar als topfunctionaris worden aangemerkt.

bedragen x C 1	R.K. Bos
Functiegegevens	Directeur- bestuurder
Aanvang en einde functievervulling in 2019	1/1 - 31/12
Omvang dienstverband (als deeltijdfactor in fte)	1,00
Dienstbetrekking?	ja
Klasse	C
Complexiteitspunten aantal leerlingen	2
Complexiteitspunten totale baten	4
Complexiteitspunten aantal onderwijssoorten	1
Bezoldiging	
Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen	82.925
Beloningen betaalbaar op termijn	13.911
Subtotaal	96.836
Individueel toepasselijk bezoldigingsmaximum	138.000
-/- Onverschuldigd betaald bedrag en nog niet terugontvangen bedrag	NVT
Totaal bezoldiging	96.836
Reden waarom de overschrijding al dan niet is toegestaan	NVT
Toelichting op de vordering wegens onverschuldigde betaling	NVT

Gegevens 2018	R.K. Bos
Functiegegevens	Directeur- bestuurder
Aanvang en einde functievervulling in 2018	1/1 - 31/12
Omvang dienstverband (als deeltijdfactor in fte)	1
Dienstbetrekking?	ja
Bezoldiging	
Beloning en belastbare onkostenvergoedingen	79.965
Beloningen betaalbaar op termijn	12.211
Subtotaal	92.176
Individueel toepasselijk bezoldigingsmaximum	103.000
Totaal bezoldiging	92.176

1d. Topfunctionarissen alsmede degenen die op grond van hun voormalige functie nog 4 jaar als topfunctionaris worden aangemerkt met een bezoldiging van € 1.700 of minder

NAAM TOPFUNCTIONARIS	FUNCTIE
P. van Schijndel	Voorzitter RvT
S.L.E. Coumans	Lid RvT
B.E.H. Dijkman	Lid RvT
H. Peters	Lid RvT
J. Beulens	Lid RvT

3. Overige rapportageverplichtingen op grond van de WNT

Naast de hierboven vermelde topfunctionarissen zijn er geen overige functionarissen met een dienstbetrekking die in 2019 een bezoldiging boven het individueel toepasselijke drempelbedrag hebben ontvangen.

Alleen voor identificatiedoeleinden
DRV Accountants & Adviseurs
Datum: 25-06-2020

I. Bestemming van het resultaat 2019

Het resultaat van de staat van baten en lasten over 2019 bedraagt €	193.367-
Hiervan is te bestemmen voor:	
Publieke bestemmingsreserves	34.119-
Private bestemmingsreserves	1.948-
Algemene reserve	376.438-
Bestemmingsreserve personele verplichting	219.138
Totaal	<u>193.367-</u>

J. Gebeurtenissen na balansdatum

In maart 2020 is Nederland getroffen door een uitbraak van het Coronavirus. Voor SKOD betekent dit dat de scholen enige tijd gesloten zijn. Het onderwijs wordt 'op afstand' gegeven. Dit heeft impact op het proces van onderwijs geven, alhoewel het onderwijs wel door kan gaan. Op dit moment wordt verwacht dat de financiële impact op het vermogen en het resultaat 2020 beperkt zijn, omdat de baten (bekostiging OCW) gecontinueerd kan worden en ook het personeel gewoon wordt doorbetaald.

K. ONDERTEKENING

Het College van Bestuur verklaart hierbij de jaarrekening over de periode 1 januari 2019 tot en met 31 december 2019 te hebben opgesteld.

De jaarrekening bestaat uit een balans per 31 december 2019 en een staat van baten en lasten over de periode 1 januari 2019 tot en met 31 december 2019.

Ondertekening College van Bestuur
Made, 8 juni 2020

Voorzitter:
R.K. Bos

De Raad van Toezicht verklaart hierbij de jaarrekening over de periode 1 januari 2019 tot en met 31 december 2019 te hebben goedgekeurd.

De jaarrekening bestaat uit een balans per 31 december 2019 en een staat van baten en lasten over de periode 1 januari 2019 tot en met 31 december 2019.

Ondertekening Raad van Toezicht
Made, 8 juni 2020

Voorzitter:
J.A.J. Sponselee

Lid:
S.H.E. van Gils

Lid:
B.E.M. Dijkman

Lid:
L. van de Weljer

Lid:
A.D.M. van Baalen

Alleen voor identificatiedoeleinden
DRV Accountants & Adviseurs
Datum: 25-06-2020

6. OVERIGE GEGEVENS

Alleen voor identificatiedoeleinden
DRV Accountants & Adviseurs
Datum: 25-06-2020

CONTROLEVERKLARING VAN DE ONAFHANKELIJKE ACCOUNTANT

Aan: De raad van toezicht van Stichting Katholiek Onderwijs Drimmelen, gevestigd te Drimmelen

A. Verklaring over de in het jaarverslag opgenomen jaarrekening 2019

Ons oordeel

Wij hebben de jaarrekening 2019 van Stichting Katholiek Onderwijs Drimmelen te Drimmelen, gecontroleerd.

Naar ons oordeel:

- geeft de in het jaarverslag opgenomen jaarrekening een getrouw beeld van de grootte en de samenstelling van het vermogen van Stichting Katholiek Onderwijs Drimmelen op 31 december 2019 en van het resultaat over 2019 in overeenstemming met de Regeling jaarverslaggeving onderwijs;
- zijn de in deze jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties over 2019 in alle van materieel belang zijnde aspecten rechtmatig tot stand gekomen in overeenstemming met de in de relevante wet- en regelgeving opgenomen bepalingen, zoals opgenomen in paragraaf 2.3.1. Referentiekader van het Onderwijsaccountantsprotocol OCW 2019.

De jaarrekening bestaat uit:

- (1) de balans per 31 december 2019;
- (2) de staat van baten en lasten over 2019; en
- (3) de toelichting met een overzicht van de gehanteerde grondslagen voor financiële verslaggeving en andere toelichtingen.

De basis voor ons oordeel

Wij hebben onze controle uitgevoerd volgens het Nederlands recht, waaronder ook de Nederlandse controlestandaarden en het Onderwijsaccountantsprotocol OCW 2019 vallen. Onze verantwoordelijkheden op grond hiervan zijn beschreven in de sectie 'Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening'.

Wij zijn onafhankelijk van Stichting Katholiek Onderwijs Drimmelen, zoals vereist in de Verordening inzake de onafhankelijkheid van accountants bij assurance-opdrachten (ViO) en andere voor de opdracht relevante onafhankelijkheidsregels in Nederland. Verder hebben wij voldaan aan de Verordening gedrags- en beroepsregels accountants (VGBA).

Wij vinden dat de door ons verkregen controle-informatie voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel.

Naleving anticumulatiebepaling WNT niet gecontroleerd

In overeenstemming met het Controleprotocol WNT 2019 hebben wij de anticumulatiebepaling, bedoeld in artikel 1.6a WNT en artikel 5, lid 1 sub j Uitvoeringsregeling WNT, niet gecontroleerd. Dit betekent dat wij niet hebben gecontroleerd of er wel of niet sprake is van een normoverschrijding door een leidinggevende topfunctionaris vanwege eventuele dienstbetrekkingen als leidinggevende topfunctionaris bij andere WNT-plichtige instellingen, alsmede of de in dit kader vereiste toelichting juist en volledig is.

B. Verklaring over de in het jaarverslag opgenomen andere informatie

Naast de jaarrekening en onze controleverklaring daarbij, omvat het jaarverslag andere informatie, die bestaat uit:

- Het bestuursverslag
- De overige gegevens

Op grond van onderstaande werkzaamheden zijn wij van mening dat de andere informatie:

- met de jaarrekening verenigbaar is en geen materiële afwijkingen bevat;
- alle informatie bevat die op grond van de Regeling jaarverslaggeving onderwijs en paragraaf '2.2.2. Bestuursverslag' van het Onderwijsaccountantsprotocol OCW 2019 is vereist.

Wij hebben de andere informatie gelezen en hebben op basis van onze kennis en ons begrip, verkregen vanuit de jaarrekeningcontrole of anderszins, overwogen of de andere informatie materiële afwijkingen bevat.

Met onze werkzaamheden hebben wij voldaan aan de vereisten in de Regeling jaarverslaggeving onderwijs, paragraaf '2.2.2 Bestuursverslag' van het Onderwijsaccountantsprotocol OCW 2019 en de Nederlandse Standaard 720. Deze werkzaamheden hebben niet dezelfde diepgang als onze controlewerkzaamheden bij de jaarrekening.

Het bestuur is verantwoordelijk voor het opstellen van de andere informatie, waaronder het bestuursverslag en de overige gegevens in overeenstemming met de Regeling jaarverslaggeving onderwijs en de overige OCW wet- en regelgeving.

C. Beschrijving van verantwoordelijkheden met betrekking tot de jaarrekening

Verantwoordelijkheden van het bestuur en de raad van toezicht voor de jaarrekening

Het bestuur is verantwoordelijk voor het opmaken en getrouw weergeven van de jaarrekening, in overeenstemming met de Regeling jaarverslaggeving onderwijs. Het bestuur is ook verantwoordelijk voor het rechtmatig tot stand komen van de in de jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties, in overeenstemming met de in de relevante wet- en regelgeving opgenomen bepalingen.

In dit kader is het bestuur tevens verantwoordelijk voor een zodanige interne beheersing die het bestuur noodzakelijk acht om het opmaken van de jaarrekening en de naleving van die relevante wet- en regelgeving mogelijk te maken zonder afwijkingen van materieel belang als gevolg van fouten of fraude.

Bij het opmaken van de jaarrekening moet het bestuur afwegen of de onderwijsinstelling in staat is om haar activiteiten in continuïteit voort te zetten. Op grond van genoemde verslaggevingsstelsel moet het bestuur de jaarrekening opmaken op basis van de continuïteitsveronderstelling, tenzij het bestuur het voornemen heeft om de onderwijsinstelling te liquideren of de activiteiten te beëindigen of als beëindiging het enige realistische alternatief is. Het bestuur moet gebeurtenissen en omstandigheden waardoor gerede twijfel zou kunnen bestaan of de onderwijsinstelling haar activiteiten in continuïteit kan voortzetten, toelichten in de jaarrekening.

De raad van toezicht is verantwoordelijk voor het uitoefenen van toezicht op het proces van financiële verslaggeving van de onderwijsinstelling.

Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening

Onze verantwoordelijkheid is het zodanig plannen en uitvoeren van een controleopdracht dat wij daarmee voldoende en geschikte controle-informatie verkrijgen voor het door ons af te geven oordeel.

Onze controle is uitgevoerd met een hoge mate maar geen absolute mate van zekerheid waardoor het mogelijk is dat wij tijdens onze controle niet alle materiële fouten en fraude ontdekken.

Afwijkingen kunnen ontstaan als gevolg van fraude of fouten en zijn materieel indien redelijkerwijs kan worden verwacht dat deze, afzonderlijk of gezamenlijk, van invloed kunnen zijn op de economische beslissingen die gebruikers op basis van deze jaarrekening nemen. De materialiteit beïnvloedt de aard, timing en omvang van onze controlewerkzaamheden en de evaluatie van het effect van onverkende afwijkingen op ons oordeel.

Wij hebben deze accountantscontrole professioneel kritisch uitgevoerd en hebben waar relevant professionele oordeelsvorming toegepast in overeenstemming met de Nederlandse controlestandaarden, het Onderwijsaccountantsprotocol OCW 2019, ethische voorschriften en de onafhankelijkheidselen. Onze controle bestond onder andere uit:

- het identificeren en inschatten van de risico's
  - dat de jaarrekening afwijkingen van materieel belang bevat als gevolg van fouten of fraude,
  - van het niet rechtmatig tot stand komen van baten en lasten alsmede de balansmutaties, die van materieel belang zijn
- het in reactie op deze risico's bepalen en uitvoeren van controlewerkzaamheden en het verkrijgen van controle-informatie die voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel. Bij fraude is het risico dat een afwijking van materieel belang niet ontdekt wordt groter dan bij fouten. Bij fraude kan sprake zijn van samenspanning, valsheid in geschrifte, het opzettelijk nalaten transacties vast te leggen, het opzettelijk verkeerd voorstellen van zaken of het doorbreken van de interne beheersing;
- het verkrijgen van inzicht in de interne beheersing die relevant is voor de controle met als doel controlewerkzaamheden te selecteren die passend zijn in de omstandigheden. Deze werkzaamheden hebben niet als doel om een oordeel uit te spreken over de effectiviteit van de interne beheersing van de onderwijsinstelling;
- het evalueren van de geschiktheid van de gebruikte grondslagen voor financiële verslaggeving, de gebruikte financiële rechtmatigheidscriteria en het evalueren van de redelijkheid van schattingen door het bestuur en de toelichtingen die daarover in de jaarrekening staan;
- het vaststellen dat de door het bestuur gehanteerde continuïteitsveronderstelling aanvaardbaar is. Tevens het op basis van de verkregen controle-informatie vaststellen of er gebeurtenissen en omstandigheden zijn waardoor gereede twijfel zou kunnen bestaan of de onderwijsinstelling haar activiteiten in continuïteit kan voortzetten. Als wij concluderen dat er een onzekerheid van materieel belang bestaat, zijn wij verplicht om aandacht in onze controleverklaring te vestigen op de relevante gerelateerde toelichtingen in de jaarrekening. Als de toelichtingen inadequaat zijn, moeten wij onze verklaring aanpassen. Onze conclusies zijn gebaseerd op de controle-informatie die verkregen is tot de datum van onze controleverklaring. Toekomstige gebeurtenissen of omstandigheden kunnen er echter toe leiden dat een instelling haar continuïteit niet langer kan handhaven;
- het evalueren van de presentatie, structuur en inhoud van de jaarrekening en de daarin opgenomen toelichtingen; en

- het evalueren of de jaarrekening een getrouw beeld geeft van de onderliggende transacties en gebeurtenissen en of de in de jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties in alle van materieel belang zijnde aspecten rechtmatig tot stand zijn gekomen.

Wij communiceren met de raad van toezicht onder andere over de geplande reikwijdte en timing van de controle en over de significante bevindingen die uit onze controle naar voren zijn gekomen, waaronder eventuele significante tekortkomingen in de interne beheersing.

Middelburg, 25 juni 2020

DRV Accountants & Adviseurs

w.g. drs. F. van der Maas RA

D1 Geaevens over de rechtsoon

Bestuursnummer 43967
Naam instelling Stichting Katholiek Onderwijs Drimmelen

Postadres Postbus 23
Postcode / Plaats 4920 AA Made
Telefoon 0162-684990

Contactpersoon De heer R.K. Bos
Telefoon 0162-684990
E-mail info@skod.org
Internet-site www.skod.org

Brin	Naam	Sector
03VX	Basisschool De Elsenhof	PO
04UF	Basisschool De Stuihoek	PO
06IE	RK Basisschool Zonzeel	PO
07NK	RK Basisschool Den Duin	PO
08LH	RK Basisschool De Zeggewijzer	PO
08WR	RK Basisschool De Lage Weide	PO

Alleen voor identificatiedoeleinden
DRV Accountants & Adviseurs

Datum: 25-06-2020